

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne tiskovni nedež in praznina. — Inserati do 30 petik vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati petik vrst & Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inostranstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg št. 6. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Položaj v Bolgariji se ni zboljšal

Angleži zapuščajo Sofijo — Tudi angleško poslaništvo bo odšlo iz bolgarske prestolnice
Priprave za prihod nemške vojske se nadaljujejo

London, 25. febr. s. (Reuter). Čeprav v zadnjih urah v Bolgariji niso nastopili novi važnejši dogodki, izjavljajo na odločilnih angleških mestih, da se položaj v Bolgariji ni zboljšal.

Sofija, 25. febr. AA. (Stefani). Člani angleškega instituta v Sofiji so včeraj zjutraj odpotovali v Carigrad. Po poročilih s pristojne strani se bo v teku tega tedna umaknilo tudi angleško poslaništvo.

Sofija, 25. febr. s. (Reuter). Priprave za prihod nemške vojske v Bolgarijo se nadaljujejo. Opaženo je bilo zlasti, da posebni oddelki bolgarske delovne službe vrše z vso naglico popravila na najvažnejših cestah, predvsem na cesti, ki pelje iz Sofije proti severu. Popravila nadzorujejo nemški gradbeni strokovnjaki. Načrti za ta popravila dela so bili izvršeni že pred več tedni, vendar so se popravila zaradi snega zakasnila.

Sofija, 25. febr. s. (Columbia BS). Po vsej Bolgariji so bili v večjih mestih izdani ukrepi za zatemanje.

Kam bo šla nemška vojska po prehodu čez Dunaj

Ankara, 25. febr. AA. (Reuter). Po razgovorih, ki se vodijo na temelju sem pripeljen glasov, je možno, da bi nemške čete po prehodu čez Dunaj dospelo do grške meje, pri Kuli, 75 milj od Soluna, če bodo krenile preko Strune in Mesta.

Mostovi v severni Bolgariji so bili podprti in pojačani, da lahko vzdrže večja bremena, na podlagi česar sklepajo, da utegnejo Nemci uporabiti tudi velike tanke. Smatrajo, tudi, da bi Nemci lahko poslali svoje čete proti jugovzhodu v smeri Malaga Trnovega, kjer bi dospelo do glavne koncentracije bolgarskih čet vzdolž turške meje.

Turški in grški poslanik pri Churchill

London, 25. febr. s. (Reuter) Ministrski predsednik Churchill je včeraj sprejel v svojem kabinetu turškega veleposlanika in grškega poslanika pri angleški vladi. Zvedelo se je, da je ob tej priliki Churchill obvestil oba poslanika o podrobnostih o misliji zunanjega ministra Edena in šefa imperialnega generalnega štaba Dilla na Bliznjem vzhodu.

Prav tako je Churchill obema poslanikoma pojasnil nadaljnje angleške strategije načrte v Sredozemlju. Obenem je izrazil Churchill grškemu poslaniku ponovno svoje občudovanje za junško borbo, ki jo vodi grški narod.

Turški protest

Carigrad, 25. febr. s. (Reuter). Vplivni list »Jeni Sabah« kritizira udejstvovanje nemške propagande v zvezi z bolgarsko-turško nenapadno deklaracijo. List ironično izraža zahvalo nemškemu poslaniku v Papenu, da se tako zanima za turške zadeve. Protestira pa, da skuša nemška propaganda prikazati bolgarsko turško izjavo kot zmago nemške diplomacije. List opozarja, da Turčija nikdar ne bo preloмила obveznosti svojih pogodb, tudi če bi ji to koristilo.

Politične aretacije v Sofiji

Sofija, 25. febr. s. United Press poroča, da je bolgarska policija včeraj zopet aretirala 8 oseb, in sicer 4 vodilne člane zemljoradniške stranke in 4 voditelje makedonskega pokreta. Uradno poročilo pravi, da so bile te aretacije izvršene v interesu javne varnosti.

Zadnje dni je bilo izvršenih v Bolgariji še več drugih aretacij iz političnih vzrokov. Aretiranci so bili menda odpremljeni v posebna koncentracijska taborišča.

Tatvina v angleškem konzulatu

Sofija, 25. febr. AA. (Stefani). V poslopiju angleškega konzulata v Sofiji je bila izvršena večja tatvina. Ukradena je bila ročna blagajna, v kateri so bili razni dokumenti in vrednostni papirji.

Uradno poročilo o incidentu v Sofiji

Washington, 25. febr. s. (Ass. Press) Ameriški poslanik v Sofiji Earl je poslal sedaj svoji vladi uradno poročilo o incidentu, ki se mu je primeril v soboto zvečer v neki sofijški restavraciji.

Poslanik je navedel, naj zaigra neko znano angleško vojaško koračnico. Tedaj pa je neki nemški vojak v civilu vrgel proti poslaniku steklenico. Poslanik je steklenico prestregel, nato pa sam reagiral na napad ter napadalca ranil v obraz.

Resolucija naših in bolgarskih gospodarstvenikov

Beograd, 25. febr. AA. Predstavniki bolgarskega in jugoslovenskega gospodarstva organizirani v Bolgarsko-jugoslovenski gospodarski zbornici v Sofiji in v Jugoslovenski bolgarski gospodarski zbornici v Beogradu, so na svojem prvem rednem

skupnem sestanku, ki je bil 23. in 24. februarja t. l. v Beogradu, prezeli s čustvi bratske solidarnosti in željami za napredek medsebojnih gospodarskih odnosov razpravljali o vseh važnih vprašanjih, ki se nanašajo na gospodarsko sodelovanje med obema državama.

Svoje želje in potrebe glede tega so izrazili v resoluciji, v kateri so obrazložili predloge in zahteve gospodarstvenikov glede napredka medsebojnega trgovinskega prometa, sodelovanja gospodarskih in združenih ustanov, glede sodelovanja obrtništva in izmenjave obrtniških surovin ter proizvodov in glede sodelovanja strokovnih, inženirskih organizacij ter ustanov. Tudi o tem, kako bi se pospešili medsebojni

turistični promet in je bilo glede tega predlaganih nekaj predlogov.

Zadnja točka resolucije izraža upanje, da bodo vsi predlogi naleteli na popolno razumevanje pri odločilnih činiteljih v obeh državah in da se bodo v najkrajšem času uresničili v dobrobit obeh bratskih narodov in v srečo ter mir vsega Balkana.

Angleški letalski napad na Addis Abebo

Angleške čete zasedle dve važni postojanki v Italijanski Somaliji, v Abesiniji pa Alamat
Na bojišču v Eritreji so se Angleži približali s severa na 30 km Kerenu

Kairo, 25. febr. s. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva v Adenu javlja: Bombniki angleškega vojnega letalstva so izvedli nov napad na Addis Abebo. Povzročena je bila obsežna škoda na zgradbah na tamkajšnjem letališču. Prav tako so angleška letala napadla transportne kolone v ozemlju pri Dessau in Alamat. Povzročena je bila znatna škoda na sovražnih motornih vozilih, pa tudi vojaški oddelki so bili zadeti. Vsa angleška letala so se vrnila steh operacij.

Kairo, 25. febr. s. (Reuter). Včerajšnji komunikaciji iz Kaira in Nairobi so javili, da so angleške čete v Italijanski Somaliji zasedle važni postojanki Džilib in Margorito. Džilib je bil zavzet že v soboto po močnih bojih. Sedaj napredujejo angleške čete ob levem bregu reke Džube na vsej fronti. Italijanski protinapad na eno izmed mostišč se je ponesrečil.

V angleških vojaških krogih opozarjajo na važnost zavzetja Kismaje tudi zato, ker so s tem Italijani izgubili svoje edino letališče v južni Somaliji. Odslej lahko italijanska letala operirajo samo še z letališč nad 300 km dalje proti severu.

V Abesiniji so se angleške čete znova približale Gondaru ter so zavzele Alamat. V Eritreji je bilo te dni posebno aktivno angleško in južnoafriško letalstvo. Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da bombniki neprestano napadajo Keren, Asmaro in Guro. Letala se po večkrat na dan dvignejo z novimi tovari bomb s svojih oporišč.

Južnoafriški lovci so posebno uspešno napadli letališče v Makali v Eritreji. Osem italijanskih letal, pet bombnikov in tri lovka letala, je bilo pri tem uničenih. V letalskih bitkah so bila sestreljena tri nadaljna letala, med njimi dva bombnika. V operacijah kopne vojske v Eritreji je posebno važno nadaljnje prodiranje angleške kolone s severa, ki se je približala Kerenu že na približno 30 km ter je v borbi z Italijani pri Kubkubu. Medtem se angleška vojska zapadno od Kerena še dalje pripravlja za odločilni napad na mesto.

Francoska svobodna vojska na bojiščih

Kairo, 25. febr. s. Svobodna francoska agencija AFI javlja: Takoj po svojem prihodu v Egipt je angleški zunanji minister Eden posetil vrhovnega poveljnika svobodne francoske vojske na Bliznjem vzhodu generala Catrouxa ter mu je čestital k velikim uspehom svobodne francoske vojske. Edenove čestitke so bile v obliki posebnega dnevnega povelja sporočene vojski.

Svobodne francoske čete v vzhodni Afriki in na Bliznjem vzhodu so sedaj v akciji na štirih frontah. V Libiji so svobodni Francozi učinkovito sodelovali v vseh dosežanih bitkah. V južni Libiji so puščavski oddelki ponovno uspešno napadli italijanska letališča in oporišča, preko katerih je bila vzdrževana zveza med Italijo in Abesinijo. V Abesiniji operirajo oddelki znamenite francoske kolonialne konjenice — Spahijev v podporo vojske »abesinskih patriotov«. Sedaj so svobodne francoske čete v akciji tudi še na četrti fronti, v Eritreji.

O prihodu svobodnih francoskih čet v Eritrejo poročajo naslednje nove podrobnosti:

Oddelke je krenil na pot iz Forta Lani v Francoski Ekvatorski Afriki že sredi decembra ter je rabil več tednov, da je skozi 1600 km puščave prispel v Sudan. Oddelke vodi neki francoski polkovnik, ki je šel v novemburu pribežal iz Francije ter se pridružil generalu de Gaulleu. Preje je ta polkovnik sodeloval v francoski komisiji za izvajanje premirja. Ko je oddelke pod njegovim poveljstvom prispel v Sudan, je bil na svojo lastno željo po nalogu vrhovnega poveljnika angleške vojske v Sudanu generala Platta takoj poslan v Eritrejo. Angleške ladje so prepešale francoske vojske iz nekega Sudankega pristanišča v Marso Takla v Eritreji, kjer so pristali preteklo nedeljo. V oddelku je tudi skupina senegalskih strelcev.

Angleške operacije v Sredozemskem morju

Kairo, 25. febr. s. (Reuter). Posebni Reuterjev poročevalec javlja, da je an-

gleško vojno brodogradnjo izvedlo nove uspešne operacije v vzhodnem Sredozemlju.

Medtem ko angleške vojne ladje stalno ščitijo promet ob libijski obali, je glavna sila angleškega sredozemskega vojnega brodogradnjo pravkar v štirinajstih vojnijskih konvojih ladijskih konvojov skzi srednje Sredozemlje. Ob tej priliki so angleške vojne ladje odbile več silovitih napadov nemških podmornic, ki so poskušali konvoje potopiti. Napadi so bili izvršeni zopet v bližini mesta, kjer so Nemci pred mesecem napadli matično ladjaz na letala »Illustrious«. Tokrat so o priliki napadov zelo uspešno intervenirali angleški lovci in ni bila niti ena angleška ladjaz zadeta. Associated Press poroča, da je bilo celo pet nemških letal ob tej priliki sestreljenih.

Angleško vojno brodogradnjo je potem, ko je ladje iz konvoja spremilo v določeno pristanišče, izvedlo še obsežno patrolno vojnijsko Sredozemlje. Brodogradnjo je pri tem dospelo prav v bližino italijanske obale, ne da bi naletelo na sovražne brodogradnjo. Ves čas so bili vsi tovari na angleških vojnijskih ladjah, od največjih do najmanjših, v pripravljenosti.

V teku vojnje so nemška letala zopet ponovno napadla brodogradnjo, toda angleški lovci so vse napade odbili. Pri prvem napadu, ki so ga izvedli bombniki tipa Heinkel, je bilo eno nemško letalo sestreljeno in drugo poškodovano. Ostali nški bombniki so se umaknili. Istega dne ponoči se je približala angleškemu vojnijskim ladjam večja skupina nemških bombnikov, ki na napada ni izvešla do konca, čeravno je bilo vreme ugodno.

Albansko bojišče

Atene, 25. febr. s. (At. ag.) Grški generalni štab javlja v svojem sporočilu 111. vojnem poročilu:

Omejena aktivnost patrol in topništva. Grško protiletalsko topništvo je sestrelilo dve sovražni letali.

Zapadna fronta

Drugi zaporedni nočni napad na Brest — Zmanjšanje obseg nemške letalske aktivnosti nad Anglijo

London, 25. febr. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da so bombniki vojnega letalstva preteklo noč izvedli nov močan napad na doko v Brestu. Bil je to že drugi zaporedni nočni napad na Brest, kjer imajo nemške podmornice eno svojih glavnih oporišč.

London, 25. febr. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunikatu:

Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je imela preteklo noč zelo majhen obseg. Nekaj eksplozivnih in zažigalnih bomb je bilo vrženih na razne izolirane točke, večinoma v vzhodni Angliji. Človeških žrtv ni bilo mnogo, toda v nekem mestu v

vzhodni Angliji je bilo ubitih nekaj oseb in razdejanih nekaj poslopj.

London, 25. febr. s. (Reuter) Sovražna letala so, kakor poročajo novinske agencije, preteklo noč napadla v glavnem vzhodno Anglijo ter vzhodni del Midslanda. Povzročene je bilo nekaj škoda na zgradbah in bilo je tudi nekaj človeških žrtv. Sovražna letala so bila nadalje opažena nad dolino reke Mersey ter je stopilo v akcijo protiletalsko topništvo. Do napada ni prišlo. Letalski alarm je bil tudi v Londonu, vendar bombe na prestolnico niso bile vržene. Vsi napadi so bili omejeni na prvi del noči.

Nova francoska vlada

Vichy, 25. febr. s. (Ass. Press) Uradno poročajo, da je bila francoska vlada sredi povesem preobnovljena. Pod predsedstvom maršala Petaina kot državnega voditelja, tvori vlado odslej samo pet oseb, ki imajo osem resorov. Admiral Darlan ostane še nadalje podpredsednik vlade kakor tudi zunanji, notranji in mornariški minister. General Huntzinger ostane minister za narodno obrambo. Pravosodno ministrstvo je prevzel Bachelemy, finančni minister pa je ostal Bouthillier. Poljedelski minister je Cascaux.

Poleg tega je vlada imenovala generalnega ravnatelja za gospodarska vprašanja Berneta s posebno nalogo, da bo urejal vsa gospodarska vprašanja z gospodarsko delegacijo komisije za izvajanje nemško-francoskega premirja.

Uradno poročilo posebej naglašja, da ostane nemško-francosko sodelovanje temeljna osnova francoske politike.

Iznajditelj insulina smrtno ponesrečil

Ottawa, 25. febr. s. (Reuter). Sreči je bilo uradno objavljeno, da se je o priliki letalske nesreče na Novem Fundlandu smrtno ponesrečil znameniti kanadski učenjak sir Frederick Banting. Banting je bil v vojaškem letalom na poti iz Kanade v Anglijo v neki važni misli. O priliki nesreče so se ubili vsi trije potniki, edine pilot se je rešil. Letalo so pogrešali še več dni.

Banting je bil rojen leta 1891. Kot mlad zdravnik se je udeležil svetovne vojne in se je odlikoval v bitki pri Cambraju. Leta 1919 je postal šef-zdravnik notranjega oddelka bolnišnice v Torontu. Kmalu nato je prišel z raziskavanjem za zdravljenje sladkorne bolezni ter je leta 1922 iznašel insulin. Leta 1923 je za to prejel Nobelovo nagrado. Sedaj je Banting služil zopet kot prostovoljec v kanadski vojski.

8. proslave 23letnice sovjetske vojske v Beogradu

Komandant Beograda armijski general Petrović čestita ruskemu vojnomu atašeju generalu Aleksandru Georgijeviču Samohinu

Danes se sestane sovjetski parlament

Moskva, 25. febr. s. (Columbia B. S.). Danes opoldne se prične v Kremlju novo zasedanje sovjetskega parlamenta — sovjetskega nacionalnega.

Zvedelo se je, da bo imel predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov govor, v katerem bo podal poročilo o notranjem in zunanjepolitnem položaju.

Na seji parlamenta bodo navzoči skoraj vsi tuji diplomati v Moskvi kakor tudi mnogi posebni poročevalci inozemskih listov.

Za gospodarsko osamosvojitve Rusije

Moskva, 25. febr. AA. Osrednji odbor stranke in svet ljudskih komisarjev SSSR, sklicujoč se na ukrepe 18 strankine konference sta sklenila, da bosta začela z delom splošnega gospodarskega načrta SSSR za 15 let tako da naj ta načrt zagotovi, da bo postavljeni cilj dosežen, ki obstoja v tem, da bi SSSR prekosila velike kapitalistične države glede proizvodnje (povprečno na vsakega prebivalca) surovega železa, jekla, kurjiva, električne energije, strojev in drugih sredstev ter predmetov vsakodnevnne uporabe.

Proizvodnja premoga v SSSR

Moskva, 25. febr. AA. (Tass). Objavljeni so bili službeni podatki o proizvodnji premoga v SSSR v prvih 20 dneh februarja. Podatki dokazujejo, da je proizvodnja v tem času presegla vsa pričakovanja. Najugodnejše so številke za proizvodnjo v moskovskem področju v Kuznjeckem bazenu in v Srednji Aziji.

Rusko švicarski gospodarski sporazum

Moskva, 25. febr. s. (Tass). Včeraj je bil v Moskvi podpisan gospodarski sporazum med Sovjetsko zvezo in Švico.

Sporazum določa, da bo Švica dobavljala Rusiji elektrotehnični material, turbine, generatorje, parne kotle itd., Rusija pa v zameno Švici žito in les, kakor tudi lesene proizvode. Sporazum določa dalje, da bo v prvem letu medsebojnega prometa znašala vrednost dobav z vsake strani 112.400.000 švicarskih frankov, v drugem letu pa 150 milijonov frankov. Sporazum bo veljaven, ko ga odobrita sovjetska in švicarska vlada.

Sporazum sta podpisala za sovjetsko vlado komisar za zunanjo trgovino Nikojan, za Švico pa vodja švicarske trgovinske delegacije dr. Ebracht.

Švicarska delegacija je nato že včeraj z beloruskega kolodvora odpotovala iz Moskve v Švico. Na kolodvoru so se poslovili od nje zastopniki komisariata za zunanjo trgovino.

Moskva, 25. febr. AA. (Tass). Švicarska trgovinska delegacija je včeraj zapustila Moskvo. Na postaji so se od nje poslovili komisar Milčih, trgovinski ataše Sovjetske zveze v Nemčiji, Sivkov in šef protokola ljudskega komisariata za zunanjo trgovino.

Macuoka potuje v Moskvo?

Tokio, 25. febr. s. (Columbia B. S.). Po informacijah iz dobro poučenih japonskih krogov bo zunanji minister Macuoka najbrže že v marcu posetil Moskvo in Berlin. Pričakujejo, da bo o priliki obiska v Moskvi Macuoka podpisal sovjetsko-japonski nenapadalni pakt. Napovedujejo, da bo krenil Macuoka na pot v Evropo takoj, ko bo zaključeno sedanje zasedanje japonskega parlamenta.

Uradno vest o potovanju Macuoke v Moskvo in Berlin še ni potrjena.

Hitler napovedal nemško pomorsko ofenzivo

V marec in aprilu bodo nastopile nove nemške podmornice — Prvi odmevi monakovskega govora

Monakovo, 25. febr. 1. V slavnostni dvorani starega Hofbräukellerja (klet dvorane pivovarne), kjer je bila pred 21. leti z objavo strankinega programa ustanovljena nemška narodna socialistična delavska stranka, je včeraj govoril kancelar Hitler pred svojimi starimi borci. V svojem govoru je Hitler orisal narodno socialistični pokret in njegovo zgodovino, nato svojo borbo proti verskemu diktatu, potem pa se je dotaknil italijansko-nemških odnosov, poudarjajoč, da je ta zveza nerazdružljiva.

V nadaljnjem govoru je prešel na vojne dogodke in naglašal, da se bo borba na morju šele začela, češ da je Nemčija izvežbala dovolj moči za podmornice, ki bodo šele sedaj prav za prav nastopile. Poudarjal je, da so samo v zadnjih dveh dneh nemške podmornice potopile 215.000 ton sovražnega brodovja, od tega samo v enem konvoju 125.000 ton. Na najhujše pa se morajo Angleži pripraviti v marec in aprilu. Hitler je nato orisal nemško gospodarsko politiko, ki odgovarja njenim gospodarskim in življenjskim interesom, nato pa vojaško silo Nemčije, ki je največja po svetu. Nemška vojska je najmočnejša po številu in tudi najbolj opremljena. V zvezi s tem je Hitler poudarjal, da ni treba misliti, da bo morda v Nemčiji kdaj izbruhnila revolucija, ker Nemčija nikoli ne bo stradala kakor v svetovni vojni.

Na koncu je rekel, da trdno veruje v božjo prevladnost in je prepričan, da nemški narod, ki je toliko žrtvoval in delal, ne more biti premagani. Nemški narod je moral prestati hude preizkušnje, zdaj je teh konec in s svojim trdim delom si je

zaslužil božji blagoslov. Ko bo prišlo poraz, bo markirala vsa Nemčija.

Angleški popravek

London, 25. febr. AA. (Reuter). Z mero-dajne strani izjavljajo, da ni točen odstavek Hitlerjevega govora, ki pravi, da je bilo v zadnjih 48 urah potopljenih 215.000 ton angleškega brodovja.

Ameriški odgovor

New York, 25. febr. s. (Columbia B. S.) Današnji newyorški listi komentirajo v uvodnih vrsticah včerajšnji govor kancelarja Hitlerja.

»New York Times« omenjajo napoved, da bo nemška vojska morarica s podmornicami napadi skušala uničiti angleško brodovje ter pripominja, da Hitler ni govoril o drugih nemških vojaških načrtih. List opozarja, da Hitler doslej še nikdar ni javno v naprej razložil nemških strateških načrtov.

List piše: Hitler je dejal, da razpolaga s silami za uničenje Anglije s tem da ji prereže pomorsko zvezo z Ameriko. Toda tudi Amerika ima k temu povedati svojo besedo! Mi proizvajamo za Anglijo tovarne, granate, tanke in letala, pa nikakor nimamo namena, da bi bila ta produkcija samo zato, da bi ves ta material Nemci potopili. Zednjenice države morajo na en ali drug način poskrbeti, da bo ameriški material Anglijo dosegel.

»New York Herald Tribune« poudarja, da je najverjetneje za Anglijo v sedanjih vojni, da prejema v redu velike ameriške dobave vojnega materiala. Če se prevoz tega materiala v Anglijo ne posreči, bi bila vsa pospešena proizvodnja v Zednjenih državah brez smisla.

lanako leto. Prirastek inkasujejo le državne meščanske šole. Na državnih meščanskih šolah poučuje 539 učiteljev in učiteljic.

Ustanovitve so bile 3 nove realne gimnazije s tem, da so se prva in tretja v Ljubljani ter realna gimnazija v Celju razdelila na dva zavoda. Sedaj je v banovini 17 državnih gimnazij, v katerih je 8483 dijakov in 4326 dijakin, skupaj 12.808. V treh nadzornih gimnazijah, to je v uršulinski in mestni ženski v Ljubljani ter škofijaki v št. Vidu je v 26 oddelkih 382 dijakov in 630 dijakin. V vseh srednjih polah skupaj je 8865 dijakov in 4955 dijakin.

V obeh državnih učiteljskih šolah je 370 učencev in 333 učenk, v treh zasebnih učiteljskih šolah je pa 207 učenk.

Ljudska prosveta

V pretekli sezoni je delovalo 6 ljudskih univerz, najagilnejša je ona v Mariboru, ki je imela 41 predavaj. V gledališčih v Mariboru, Ljubljani, Celju in Ptuj je bilo skupaj 21 opernih, 11 opernih, 51 dramskih premier in 2 baleta. Vseh predstav je bilo v štirih gledališčih 688, prodanih vstopnic pa 227.034. Predstav je bilo 23 več kot predlaskim, obiskovalcev pa 6330 več. Gospodarsko stanje gledališč, zlasti Narodnega gledališča v Ljubljani, ki se mu je posrečilo dobiti večjo denarno podporo, se je znatno zboljšalo.

Na 12 ljudskih odrih je bilo 196 predstav, ki jih je obiskalo 38.362 oseb. Kulturnih prireditvev je bilo 1.1939 4150, v katerih se je udeležilo nad milijon ljudi. Število prireditvev je doseglo višino 1.1936 in posledično naglo pada. Narašča pa število sportnih

prireditvev in število umetniških razstav.

Radijske postaje je oddajala 1.1939 v celoti 3022 ur. Ob koncu 1.1940 je bilo 25.046 radijskih naročnikov, za 4706 več kot prejšnje leto.

V banovini je 65 kinematografov, od teh je 59 stalnih in 12 sezonskih. Njih število je naraslo na 4. V vseh je bilo 20.683 predstav, ki se jih je udeležilo 2.792.339 oseb. Število vstopnic je naraslo za 426.678. Šal smo navedeni samo na tujo filmsko produkcijo in so ti filmi mnogokrat vse prej kot vzgojni. — V banovini je 18 muzejev in šbir, ki so javnosti dostopni. Vse muzeje je obiskalo 51.672 oseb. Prešernov dom na Vrbi je dosegel obiskalo okrog 5000 učencev. Folklorni inštitut je priključen posebnemu oddelku kot poseben referat za glasbeno narodopisje. L. 1939 je izšlo pri nas 318 knjig, v tujini pa 38. V primeri s prejšnjimi leti se opaža padec v knjižni produkciji. V banovini izhaja 231 listov, med njimi 6 dnevnikov, 22 tednikov, 123 mesečnikov itd. Po vsebini imamo 30 političnih, 8 znanstvenih, 19 literarnokulturnih, 34 strokovnih, 38 stanovskih, 14 mladinskih, 39 nabožnih, 2 glasbenih, 15 propagandnih in 25 raznih neopredeljenih listov. Izven banovine izhaja 21 listov, večina v Ameriki. Število listov se je od lanskega leta zvišalo za 5.

Knjižnice imamo v banovini 2802 s 2 mil. 227.384 knjigami, od katerih je bilo izposojenih 1.517.461 knjig. Knjižnice je 10 več, kot predlaskim, število knjig je naraslo za 155.326, število izposojenih knjig pa je padlo za 9.650. Število društev se je lani povečalo za 301, dne 31. avgusta 1940 je bilo v banovini 6363 društev.

in 1 šestnega člana. — Proračunsko poročilo je zelo ugodno in iskazuje lep preoblik. Za letošnje jubilejno praznovanje pripravljajo Zarjani posebno pevsko prireditev, na kateri bo naš rudarski pevski zbor pokazal gotovo lep pevski napredek, do katerega se je povzpeli s dolgoletnim marljivim delom, ki bi služilo lahko kot zgled marsikateremu trboveljskemu društvu.

Boleznica

KOLEBAR

Danes: Torek, 25. februarja: Valburga, Pust

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Moste: Madžarska rapodija, Vesela ločitev in Melodija noči ob 17. in 20.30 Ljubljanski Sokol maskarada s gozdom »Vse v smehu ob 20. V Narodnem domu Bohemski večer gledaliških igralcev ob 20. pri Mikliću

Družabni večer v restavraciji Slamič Valčkov večer Sokola na Vtču ob 20. V Sokolskem domu

Sokolsko društvo Ljubljana-Slika pustno rajanje v vseh prostorih Sokolakega doma Razstava slikarjev Godca, Kralja in Lakoviča v Obersnelovi galeriji na Gospodarski cesti

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Opod sita

Za spremembo neke pustnemu torku primernege... Tam doli v prepleti kentlovrenski dolini in fari je bilo. Kar završilo je med ljudmi kakor v ulju, ko zapoje matica. Gospod župnik je predzadnji nedeljo oklical Janeza in Malči, ki naj bi se vzela, in zato je med ljudmi završilo. Jeli so šušljati, nekateri so se tudi muzali in smejali. Novica je šla od ust do ust. Eni so mislili, da gre za predpustno šalo, drugi so pa samo ugibali, kako je prišlo do tega, da se bosta Janez in Malči vendarje vzela. Janez je na tistem klet, Malči pa je bila vsa objokana, ko je zvedela za oklice.

Janez in Malči sta se nekaj let rada imela in vsi so mislili, da se bosta vzela. Nankrat pa je s splavala poroka po vodi. Prišla je vmes lepa Slavka, s katero se je Janez domenil, da se poročita. In tako je prišlo v nedeljo do usodne pomote. Janez je bil namreč pri gospodu župniku, ki so pa imeli mnogo drugega dela in ga niso utegnili poslušati. Povedal jim je, da se ženi in gospod so si to zabeležili. Pripetila se jim je pa usodna pomota, seveda brez njihove krivde. Zapisali so namreč, da sta na oklicih Janez in Malči. Tako so s priznanje tudi povedali.

Po cerkvi je završilo, Janez je stisnil pesti, nesrečna Malči bi se bila najraje vrnila v zemljo, pa tudi nevesta Slavka je zahtevala. Po maši je odšel Janez h gospodu župniku in domenila sta se o novem oklicu kar pri deseti maši. Tako je bilo končno vse po sreči, da sta se Janez in Slavka vzela, uboga Malči se bo pa morala zadovoljiti jutri s plahom.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri

Torek, 25. februarja: zaprt

Sreda, 26. februarja: Zaprt vrata. Red sreda

Četrtek, 27. februarja: Othello. Red četrtek

Petek, 28. februarja: ob 15. uri: Romeo in Julija. Dijaška predstava

O P E R A

Začetek ob 20. um

Torek, 25. februarja: Tri stare škatle. Izven

Sreda, 26. februarja: Hlapec Jernej. Red B

Vlomi in tatvine

Ljubljana, 25. februarja V noči na soboto so vdrl vlomilci v gostilniške prostore Petra Marincelja v Hrastru v občini DM v Polju. Ta čas, ko so domaći spali, so si privoščili v gostilni pravo pojedino, ki so jo seveda tudi posteno zalili. V gostilni so prebrskali vse kote in omare, odnesli so par moških gozdarjev, par nizkih moških čevljev, rjav moški zimski svrtnik, usnjato aktovko, par deških gozdarjev iz rjavega usnja, ženski plašč iz modrega blaga, ženski šal, 6 namiznih prtov, dve dekliški baretki, velik kuhinjski nož, več škatal cigarete, nekaj škatal žgaličev, več predpasnikov, 30 moških robcev, nahrbtnik iz zelenega blaga, nekaj kuhinjske posode, celo zalogo klobas, dva hleba kruha in nekaj kovanega drobljiva. Vlom je oškodovanec takoj naslednje jutro prijavil orožnišču postaji v Vevčah. Orožniki so osumili vlomna cigane, ki so se že nekaj časa klatili po okoliških vaseh, po tem vlomu so pa laginili.

Orožniki iz Polja zasledujejo tudi nekega Mihaela Neta, po poklicu brezposelnega delavca, doma iz okolice Kranja. Net, ki je že star grešnik in ki je zaradi raznih tatvin že večkrat sedel, se je zadnje čase klatil po Zalogu, Zadobrovi, okrog Sv. Jakoba in drugod, kjer je kradel, kar mu je prišlo pod roko. V Zadobrovi je pobral nekaj blagovnih stvari, ki jih je nato izgnal. V Predoslju pri Kranju je bilo on dan vlomljeno v trgovino Marije Kuraltove. Vlomil je Ciril Janez, iz okolice Kranja, ki je odnesel iz trgovine več moških srajc, 30 parov nogavic, več žepnih svetilk, nekaj čokolade in več galanterijskih blaga. Vlomilec je stikal tudi za denarjem, ki ga pa ni našel. Kuraltovo je oškodoval za 3173 din.

Na Brezovici pri Ljubljani pa so bili že dalj časa na delu prijatelji kolokse pečenke, ki so ponore kradli parutino po tujih hlevih. Razen tatvin kradli, je bilo prijavitelj tudi več manjših vlomov, sled za vlomilci pa je vedno vodila nazaj proti Ljubljani. Orožniki domneva, da so prihajali kratek na Brezovico tatovi, ki stanejo v mestu ali pa v višjem predmestju.

Iz Radovljice

Za obisk Flanice pripravljajo tujakopredmetno društvo odpravo potnikov s popustom. Vsi, ki si želijo ogledati prireditve, naj se čimprej zglasijo pri tujakopredmetnem društvu.

Angleški odgovor na japonsko mirovno ponudbo

je izročil včeraj ministrski predsednik Churchill japonskemu veleposlaniku — Premirje med Siamom in Indokino podaljšano do 7. marca

London, 25. febr. s. (Reuter). Včeraj je sprejel ministrski predsednik Churchill japonskega veleposlanika Sigemica. Izvedelo se je, da je ob tej priložnosti ministrski predsednik obrazložil japonskemu veleposlaniku osnovna načela angleške politike glede na Daljni vzhod.

Obenem je Churchill izročil veleposlaniku odgovor angleške vlade na noto, ki jo je v začetku preteklega tedna poslal japonsku zunanji minister Macuoka zunanjemu ministru Edenju. Kakor znano, je bilo sporočeno, da je v tej noti ponudil japonski zunanji minister Macuoka svoje posredovanje v vojni med Anglijo in Nemčijo.

Odgovor, ki ga je včeraj ministrski predsednik Churchill izročil, ne dopušča nobenega dvoma o tem, da je Anglija odločena nadaljevati vojno do zmage in da ne vidi nobene druge možnosti za zaključek vojne. Ministrski predsednik Churchill bo že v kratkem, najbrže danes, v parlamentu prečital besedilo japonske note, kakor tudi odgovor, ki ga je včeraj izročil.

Tokio, 25. febr. AA. (Reuter). V Tokiju je bilo izdano uradno poročilo, da je premirje med francosko Indokino in Siamom podaljšano za 10 dni. Poročilo pravi dalje, da so japonski posredovalci posredovali pri porajanjih med francosko in siamsko delegacijo ter da so zaradi nekaterih točk, zaradi katerih se je treba zopet posvetovati, zahtevali podaljšanje pogodb o premirju, na kar sta obe strani pristali.

Nova ojačenja na Malajskem polotoku

Singapur, 25. febr. s. (Columbia B. S.) Na poti na Malajski polotok so nova angleška in avstralska ojačenja. Cenijo, da bo prispela še cela nova divizija kopne vojske, približno 15.000 mož.

Angleški državljani morajo zapustiti Mandžurijo

Harbin, 25. febr. AA. (DNB). Vsi angleški državljani, ki bivajo v Mandžuriji, so dibi ukaz, naj takoj zapustijo državo. Vsi, ki bi radi še naprej ostali v Mandžuriji, pa ostanejo tam na svojo lastno odgovornost.

Naše prosvetne in šolske prilike

Iz poročila načelnika prosvetnega oddelka na zasedanju banskega sveta

Ljubljana, 25. februarja

Ljudskih šol je v banovini 875, to je 4 več kot lani. Med njimi je 13 zasebnih, 6 ambulantnih, 8 zaslišnih in 6 specialnih (gluhonemnih in ljubljan, zavod za slepe otroke v Kočevju, pomožni šoli v Topolšici). Poleg teh ljudskih šol je še 52 javnih in 9 zasebnih otroških vrtcev in 22 zavetih (11 javnih in 11 zasebnih). V preteklem letu so bili ustanovljeni novi otroški vrtci na Kočevskem in na severni meji. Skupaj je v banovini 958 ljudskih in njim sorodnih ednic, 13 pa jih je ustanovljenih, toda ne odprti, ker niso pripravljeni prostori zanje.

Teh 875 šol ima skupaj 4112 oddelkov. Učnih oseb je 4384, to je 52 več kot lani, med njimi 1527 moških in 2867 žensk. Z ljudskih šol je dodeljenih drugam 230 oseb, zaradi nadaljnje študija pa na poučbo 80 oseb. Vseh učnih oseb, ki ne poučujejo v svojih oddelkih, je pa 818. Svoj oddedelk ima le 3566 oseb, ker je pa 4112 oddelkov, manjka še 246 oddelkovnih učiteljev (lani 228). To pomanjkanje bo trajalo še nekaj let.

V vseh ljudskošolskih ednicah je bilo 183.182 otrok, lani pa 5630 več. Ta padec je treba pripisati tudi številnim predčasnim odpustom iz šol. V šolo se ni vpisalo 939 otrok, med njimi 875 otrok zaradi telesnih ali duševnih nesposobnosti. Izdelalo ni 19,7% otrok, šolski obdelk je imel 89,3%. Treba ga bo vsakega še izboljšati. Močno ovira roden in uspešen pouk pomanjkanje primernih šolskih prostorov in pomanjkanje učiteljev.

Pod vplivom svetovnih dogodkov in propagande so v nekaterih krajih tudi starši nedvomno slovenskega rodu priglasili svoje otroke za vpis v manjšinske oddelke. Obist je otrokom oddelci pouk, ki mu gre po njegovi narodnosti. Zaprti sta bila dva nemška manjšinska oddelka v Starem logu in Spodnjem Logu, odprti pa je bil drugi manjšinski oddelk v Mariboru, za katerega se je prijavilo 31 otrok nemških državljanov.

V banovini je 43 državnih in 8 zasebnih meščanskih šol. Vseh učencev in učenk je v meščanskih šolah 10.817, in sicer 5056 učencev in 5761 učenk, to je 389 več kot

Tako je opereta ali sprevolga publiki, ki je napolnila gledališče, vidno ugajala ter našla obilo hvalnih besed in smejalcev. Pa saj je bila tudi uprizoritev v poznem biedermeierskem slogu po režiserju ing. Golovinu in dirigentu Demet. Zbratu igralski in pevski kakovosti tudi orkestralno polno zadovoljiva. Inscenator ing. Franz je dobro uporabil stare dekoracije in prispeval zanimiv pogled na pročelje in cerkev sv. Petra z njeno nekdanjo bližnjo okolico.

Vse dejanje iz boljše meščanske in občinske družbe je namreč po prevajalcu N. Štritarju spretno in brez preveč občutne stile lokalizirano v Ljubljano. Tudi ima govorica dveh zastopnikov ljudske sloja, kuharice Katre in njenega korporala Zajca, dovolj pristnega lokalnega kolorita, ki bi prišel do veljave iz ust pristnih ljubljancov.

Za humor in smeh skrbita predvsem ta dva, ki ju posebej šteta Poličeva in Modest Sandin z igro, petjem, posebno pa z raznimi plesni res zabavno, tako da zanjeta s svojima ulogama obilo smeha in priznanja. Zlasti na galeriji in na stojšču. Menim pa, da bi slogu operete boljše

SOKOL

Sokolska župa Ljubljana

Na seji plenuma župne uprave, ki se je vršila v nedeljo, je bilo sklenjenih več važnih sklepov. Nekateri od teh omenjamo, da se danes radi njihove važnosti za široko sokolsko javnost. Predvsem je ugotovljena pomnožena delavnost na vsem župnem področju, odkar je rešena dolgotrajna župna kriza. Nova uprava z načelnikom z vsi intenzivnostjo vzpostavlja redno delo po četah, društvih in okrožjih. Da se to delo še bolj pospeši, je sklenjeno prireditve župnega zleta, ki se bo vršil v prvi polovici meseca junija pri Sokolu II v Trnovem. Ob tej priložnosti se bodo vršile tudi splošne župne tekme za vse oddelke. Kot pripravila za zlet in tekme, naj se vrše čim številnejše okrožne in meddruštvene tekme na vsem župnem področju. Da bo pa močede izvršiti vse te važne sklepe, je potrebna ureditev župnega finančnega gospodarstva. V ta namen je uprava sprejela proračun dohodkov in izdatkov za tekoče leto na bazi župnega prispevka kakor je bil lani. Društva in čete naj čim prej poravnajo zastale prispevke. Zadeve tiska in drugih važnih vprašanj, ki so aktualna za vse področje naše banovine, se bodo razpravljale na medžupnem sestanku, ki bo v nedeljo 9. marca v Ljubljani. Narodni obrambnemu delu bo župa posvetila vso svojo pozornost. Pripravlja se tudi prosvetni tečaj, ki bo spomlad, in sicer tri zaporedne nedelje. Temu tečaju bodo sledili tudi prednaki tečaji. Vse župne enote se morajo skrbno pripraviti za velike zletne svečanosti, ki bodo septembra v Beogradu. V ta namen je pomnožiti število krojev Društva naj javijo čim prej, koliko krojev bodo potrebovali, radi skupnega naročila sukna.

Ljubljansko sokolsko okrožje

bo imelo v nedeljo 6. marca svoje prve splošne tekme za članstvo in naraščaj. Tekmovalo se bo v nižjem in srednjem oddelku. Ker je dvorana na Taboru okupirana za lastno društveno prireditev, se bodo tekme vršile na naslednji način: moški oddelki bodo tekmovali pri Sokolu II v Trnovem. V ta namen naj bodo vse vrste članstva zbrane za nastop že točno ob 8. vrste naraščaja pa točno ob pol 11. istotam. Ženski oddelki bodo tekmovali v telo-

vadnici Ljubljanskega Sokola, in sicer naj bodo članske vrste postavljene enako ob 8. naraščajniški pa ob pol 11. Seja sodnikov in sodnic bo v soboto 1. marca ob 18. na galeriji telovadnice v Narodnem domu. Te prve okrožne tekme bodo nazorno pokazale izdatnost notranjega dela v zimskem času leta 1940/41. Vse prijave prosj okrožno načelstvo do sobote opoldne. Nedeljo je pa priredilo zbor svojega moškega naraščaja, ki se pripravila za okrožne tekme. Tega delovnega zbora so se udeležili tudi mnogi odposlanci moškega naraščaja iz sosednjih okrožij, tako da je bilo zastopanih 17 društev. Ta sestanek je vodil voditelj Ljubljanskega Sokola, br. Boris Gregorka s pomočjo še nekaterih bratov iz bližnjih društev. Na začetku je br. Gregorka razložil prisotnim namen tega in bodočih delovnih sestankov in poudaril vzgojno važnost redne sokolske telovadbe zlasti za nas Jugoslovane, kjer naj vsak poseameznik pomeni za dva. Pri praktični vadbi so bile formirane tri vrste srednjega in štiri vrste nižjega oddelka. To trdo delo je trajalo polne štiri ure, narkar je bil zaključen z uspešni sokolski sestarek. Takšno delo se bo v ljubljanskem okrožju intenzivno nadaljevalo tudi z drugimi oddelki.

Iz Trbovelj

— Delavsko pevsko društvo »Zarja« je te dni zborovalo na letni skupščini. Udeležba je bila polnočestvena. V imenu Hubadove župe se je zbora udeležil g. Dore Matul, ki je zborovalce iskreno pozdravil v imenu župe ter jim želel, naj delajo tudi v bodoče z isto sločnostjo in veseljem za procvit naše pevске glasbe. Zbor je otvoril predsednik društva g. Zarbi, ki je svoje pevce vzpodbudil k podvojenemu perskemu delu, poudarjajoč, da je »Zarja« sprito letošnjega desetletnega jubileja potrebna posebna pevška marljivost in požrtvovalnost, če hoče dostojno praznovati prvo društveno pevsko slavo. Tajniško poročilo g. Strateška kaže, da je društvo, kot vedno tudi v zadnjem letu bilo zelo delavno ter v vsakem pogledu napreduje. Zarja je bila tudi lanko leto v Trboveljah edinc — razen Trboveljskih slavkov — pevsko društvo ki je sodelovalo pri raznih prireditvah. Zarjan so koncertirali v Trboveljah in Radečah prerodili promenadni koncert v delavski koloniji »Na ulvije ter peli pri mnogih pogrebih. Društveni odbor je imel česte seje in članske sestanke. — Zarja šteje danes 44 rednih, 66 podpornih

Novi proračun mestne občine ljubljanske

Proračunsko leto od 1. aprila do konca koledarskega leta — Letošnji proračun za 12,627.100 din višji od lanskega

Ljubljana, 25. februarja. Letos je bil osnutek novega proračuna ljubljanske občine razgrnjen mnogo pozneje kakor prejšnja leta. Osnutek proračuna za proračunsko leto 1940/41 je bil lani razgrnjen že 16. januarja, med tem ko so osnutek proračunov za letošnji razgrnili šele včeraj. Včeraj so tudi zastopniki ljubljanskih listov prejeli podatke ter pojasnila o novem proračunu v mestnem finančnem oddelku, kjer jih je sprejel predsednik finančnega odbora prof. K. Dermastia v imenu župana.

Devetmesečno proračunsko leto

Predsednik finančnega odbora je pojasnil, zakaj ni bil letos osnutek proračuna pripravljen prej. Prejšnja leta so prejemali navodila finančnega ministrstva za sestavljanje proračuna že do julija, lani pa niso dolgo zvedeli, kakšno obliko naj ima novi proračun. Po prvih poizvedbah je kazalo, da bodo morala biti v novem proračunu mestna podjetja izločena iz skupnega proračuna, pozneje so pa zvedeli, da se bo moralo proračunsko leto kriti s koledarskim. Kljub temu, da niso prejeli ob pravem času navodil o sestavljanju proračuna, so se lotili dela zgodaj, tako da je prvi osnutek bil že predložen v razpravo ožjemu odboru mestnega sveta 11. decembra. Ta osnutek je bil sestavljen za 12-mesečni proračunsko leto. Izdatki so znašali 155 milijonov 805.841 din ter so bili znatno višji kakor v sedanjem proračunskem letu. Izkazalo se je, da bi bilo okrog 30 milijonov din primanjkljaja. Ožji odbor, ki je proračun proučil skupaj z načelniki mestnih oddelkov, je moral proračun primerno zmanjšati in peškat kriti za povečane izdatke. Črtati so morali vse investicije, tako da se nam letos ne obeta nobeno večje občinsko delo, razen regulacije Šubičeve ulice. Končno so bile izdane odredbe o sestavi novega proračuna; proračunsko leto se bo moralo kriti s koledarskim, tako da bo novi proračun veljal samo 9 mesecev, ker sedanje proračunsko leto traja še do 1. aprila.

Izdatki 11,3% višji

Sedanji proračun za proračunsko leto 1940/41 znaša 131.303.333 din dohodkov karor izdatkov. Na podlagi tega proračuna so računali izdatke novega proračuna za 9 mesecev. Če od proračunske vsote sedanjega proračuna odčrtačemo četrtino izdatkov, sprevržimo, da znašajo izdatki za tretje leto 109.729.039 din. V osnutku novega proračuna so pa izdatki proračunani na 113.558.139 din ter so torej za 12.627.100 din višji. To so skupni izdatki mestnega zaklada in mestnih podjetij. Izdatki mestnih podjetij se pa krijejo z dohodki podjetij, tako da prihaja za razčlenitev predvsem v postev proračun mestnega zaklada. Proračun mestnih podjetij znašajo 44.726.560 din, mestnega zaklada pa 68.629.579 din. Skupno povečanje novega proračuna znaša skoraj 133 milijonov din ali 11,13%.

Proračun mestnega zaklada za 7,744.799 din višji

Izdatki mestnega zaklada v sedanjem proračunu znašajo za tretje leto 60.884.780 din nižji kakor v osnutku novega proračuna. V rešnici je pa razlika še večja, ker je treba upoštevati, da so izdatke mestnega zaklada kriti še s prihranki, in sicer so izdatki 3 milijone din az tržnic. Če upoštevamo še ta izdatek, sprevržimo, da je treba najti kritje za 10.744.799 din ali 15,65% višje izdatke mestnega zaklada.

Zakaj zvišanje

Po prvotnem osnutku bi dohodki mestnega zaklada znašali za 12 mesecev 74 mil. 077.085 din, kar znaša za tretje leto 55 mil. 557.814 din, a izdatki so za 13.071.765 din višji. Povečanje izdatkov je razumljivo; proračun izdatkov mora biti zvišan zaradi splošne draginje, zaradi večjih prispevkov občine za državne ustanove in zvišanja prejemkov mestnih uslužbencev. Tako se je proračun zvišal zaradi draginje za 3.700.000 din, a razen tega je določeno še 500.000 din za nadaljnje podražitve; za policijo bi naj občina prispevala 300.000 din več; občina prispeva za splošno bolnišnico 6% bolnišničnega proračuna, ki se je tudi povečal zaradi draginje; računajo, da se bodo plače mestnih uslužbencev zvišale za 10%, če zaslužijo do 2000 din na mesec, med tem ko bodo dobili uradniki a plačo 2000 do 4000 din na mesec 5% povška. To zvišanje plač povečuje proračun za 1 mil. 500.000 din, a razen tega se bodo izdatki povečali za 1.300.000 din, kolikor bodo znašale doklade uslužbenecem po 200 din za žene. Na račun napredovanj se bodo izdatki povečali za 900.000 din. Skupno se bodo izdatki za mestne uslužbence povečali za 3.700.000 din. K vsem tem izdatkom je treba še prišteti številne druge manjše, n. pr. plačilo anuitet, zavarovalnin in hereditate za cestna dela. Predvsem pa moramo upoštevati, da bodo izdatki že zaradi tega nekoliko večji v primeru z dohodki, ker bo treba marsikaj plačati za vse leto, a dohodke bodo prejemali le za 9 mesecev. Izkušnje tudi kažejo, da so dohodki v drugi polovici proračunskega leta vedno večji kakor v prvi, a letos bo proračunsko leto za četrto leto krajše.

Težave s kritjem

Vprašanja kritja primanjkljaja ni mogoče rešiti tako lahko; najti je treba dohodeke za okrog 13 milijonov din povška. Večje izdatke bodo le delno kriti z večjimi rednimi dohodki. Računajo, da bo porast rednih dohodkov znašal skupno z blagajniškim presežkom (3.979.168) 7.104.169 din. Ostane še 5.967.596 din primanjkljaja, ki ga bo treba kriti z novo vrsto dohodkov. Okrog 1.500.000 din bo dala več dohodkov 60% občinska doklada na neposredne davke, hišne davčnine pa 525.000 din. Razni režijski prispevki bodo dali okrog 1.100.000 več dohodkov.

Novi viri dohodkov in socialni davek

Med novimi viri dohodkov računajo tudi s socialno občinsko doklado na državne neposredne davke, kakor jo imenujejo v pravilniku o proračunu. To je povsem nova davčina, ki je doslej naša samoupravna mesta niso poznala. Plačevali jo bodo vse

fizične in pravne osebe, ki jim je na teritoriju ljubljane predpisan karšen koli davek po zakonu o neposrednih davkih, če jim davkarja ugotovi čisti dohodek najmanj 70.000 din na leto. Obdavčitev je progresivna od 3 do 40%. Od te davčnine si obetajo 975.000 din dohodkov. — Dajatev za večjo porabo vode (povečana na 2 din od 1,5 din za m²) bo dala 150.000 din več dohodkov. Posebno važno pa je, da proračun določa zvišanje mestnih trošarin in uvozin. Zvišana bo trošarina na vino in pivo od 1,5 na 2 din. Zvišanje trošarin in uvozin je proračunano skupno za 2.972.500 din. Toda pri tem so upoštevati, da se bodo letos dohodki trošarin in uvozin znatno zmanjšali zaradi zmanjšanja konzuma nekaterih vrst blaga ter da bo treba kriti tudi ta primanjkljaj. — Uvajajo tudi novo pristojbino, ki jo bodo morali plačevati lastniki hiš ob kanaliziranih cestah, če se niso priključili na kanalsko omrežje; dohodki bodo znašali okrog 1 mil. 032.596 din. Dalje si obetajo povšek doklade k tarifnim postavkam taksnega zakona na 187.500 din. Uvajajo še novo takso za napise trvdik, ki jo bodo morali plačevati vsi, če imajo samostojni poklic, in

sicer od 30 do 3000 din na leto. Obetajo si 375.000 din dohodkov. — Važno je tudi, da je zvišana prirastkarina, od česar si obetajo 225.000 din več dohodkov. Razen tega je uvedena še nova taksa za pospeševanje stavbenega razvoja mestne. To takso bodo plačevali lastniki tistih hiš v središču mesta (v obliki doklade na zgraditvino), ki segajo izven regulacijske (stavbene črte) in lastniki nezazidanih parcel. Dohodki so proračunani na 50.000 din. — Z vsemi temi novimi dohodki bo krit primanjkljaj proračuna mestnega zaklada.

Podražitev električnega toka za 30 par

Povečani so seveda tudi proračuni mestnih podjetij. Predvsem vas bo zanimalo, da se bo nekoliko podražil električni tok, pa tudi plin bo dražji. Kranjske deželne elektrarne so podražile tok za 15% ali 10 par pri kWh. Mestna elektrarna kot odjemalka toka banovinskih elektrarn pa bo podražila tok za 30 par, tako da bo kWh veljala 5,3 din brez trošarin. Koliko se bo podražil plin, še ni znano.

Proračunski zaključek mestne občine

V preteklem proračunskem letu (1939-40) so znašali vsi izdatki 178,535.390 din in dohodki 179,390.129 din — Čisto premoženje občine je znašalo 31. marca lani 238,510.643 din

Ljubljana, 25. februarja. Ob tej priliki, ko je razgrnjen osnutek novega občinskega proračuna, bo tudi marsikoga zanimal računski zaključek mestne občine za preteklo proračunsko leto. (Računski zaključek za sedanje proračunsko leto, ki traja do konca marca, seveda še ne more biti predložen.)

Proračun rednih izdatkov za proračunsko leto 1939/40 je znašal 126.132.766 din, čisti predpis 123.550.732, plačano pa je bilo 123.803.861 din, med tem ko so zaostanki znašali 46.871 din. Predpis je bil v primeru s proračunom za 2.282.034 din višji. Razen tega je bilo še izdatkov izven proračuna 12.370.560,5 din — plačano je bilo 12.309.995 in zaostanek je znašal 60.566 din — a obveznosti iz prejšnjih let so znašala 42 mil. 419.675 din. Začetni blagajniški prebitke je znašal 4.721.470 din, končni pa 854.738 din.

Iz pregleda dohodkov je razvidno, da odpade največ na trošarine in uvozin. Po proračunu bi naj znašala trošarina, uvozin in specialna trošarina 25.140.000 din, predpis je pa dosegel 29.595.149 din ali 4.455.149 din več. Čisti predpis občinskih davčin, taksi in pristojbin je znašal 24.740.649 din, plačano pa je bilo 22.602.235 din. V osnutku novega proračuna znašajo dohodki davčin taksi in pristojbin (za 9 mesecev) 22.468.826 din, v sedanjem proračunu je pa odobreno (za 12 mesecev) 25.926.683 din iz tega naslova. Občinske doklade na državne neposredne davke so bile proračunane v preteklem proračunskem letu na 8.950.000 din, čisti predpis je

pa znašal 11.608.345 din, kolikor je bilo tudi plačano. V sedanjem proračunu so občinske doklade na državne neposredne davke dovoljene v znesku 10.000.000 din, v osnutku novega proračuna (za 9 mesecev) pa so ti dohodki proračunani na 9.975.000 din.

Iz bilance premoženja mestne občine posnemamo, da znaša saldo kot čisto premoženje (31. marca lani) 238.510.643 din, razni fond pa znašajo 5.554.072 din.

Iz pregleda dolgov mestne občine sprevržimo, da so dolgovi v preteklem proračunskem letu malo narasli. Ob koncu proračunskega leta 1938/39 so dolgovi znašali 181.300.877 din, 31. marca lani pa 181.395.936 din in so se torej povečali za 95.059 din. Dolgovi mestnega zaklada so znašali ob koncu preteklega proračunskega leta 107.415.655 din, 31. marca predlanskim pa 104.190.535 din. Na račun mestnega zaklada je bilo najeto v preteklem proračunskem letu 7.129.099 din, posojil, odplačano je pa bilo 3.903.978 din. V preteklem proračunskem letu je najeto večje posojilo 2.425.845 din, mestno tramvajsko podjetje. Pogrebni zavod je najel posojilo 414.539 din. Skupno je bilo lani najetih 9.969.483 din posojil, odplačano pa je bilo 9.874.424 din dolgov. Med mestnimi podjetji ima največji dolg tramvajsko podjetje, 29.567.010 din, na drugem mestu je elektrarna a 14.808.993 din in na tretjem klavnica z 12.418.697 din. Dolgovi pogrebnega zavoda znašajo 4.483.349 din.

Izpoved Franceta Kralja

po dvehletnem molku ob otvoritvi razstave Kralj-Godec-Lakovič v Obersnelovi galeriji

Ljubljana, 25. februarja.

Ob otvoritvi razstave Kralj, Godec in Lakovič je spregovoril Franc Kralj, protagonist povojne slovenske ekspresionistične umetnosti, ki je živel zadnja leta nekako v zatistju, pa je zdaj povedal, kaj se je z njim godilo v zadnjih letih. Iz njegovega govora posnemamo tele zanimivosti.

Opdramo novo razstavo v najrenejšem času, ki demoralizira vse in tudi likovnega umetnika, kateremu ne dopušta prav nobenih pretrajnih iluzij, kakor obenem krni in krha čustva in razpoloženje ter odnose občinstva. To pot razstavlja tri osebnosti, trije nenavadni ljudje, katerim doslej ni bilo z ročicami postlano. Razstavlja trije izrazito mladi slikarji osoncu kiparji. Hočem jih predstaviti in pričnem s Francetom Kraljem, ki je njegov primer že po naravi sam najbolj nenavaden in kompliran. Pojasnjam pa takoj, da ta mož ni istoveten, ko stoji pred vami, z onim, ki vam ga tu na novo predstavjam. Priprčal vas bom, da se vam bo zdelo čisto razumljivo, da slišate med mladima tovarisema tudi njegovo ime.

Ne čudite se, da se vam predstavlja kot mladi, saj še ni dolgo, ko se vam je prvič predstavil. Pišilih 20 let je šele preteklo. Kaj zato! A ste le pozneje toliko slišali o mladih, pa zopet o mladih. Res, v smislu preteklih let se je mož neopazno le nekam navidezno postaral, saj nazadnje ni tako brezpomembno, da se doseže neko jubilejno številko svojega dela, posebno v neugodnih prilikah in okoliščinah.

Dokaj ste slišali s tem imenom povezan bolj ali manj važnih, pa tudi dnevnih senzacij. Pretiravanje navzgor in pretiravanje navzdol, deloma še skrajno neprijetnih mu za sam njegov družabni obetane. Kakor nekaj iz škofčelohki rovi Ivana Groharja tako je usodno nekot tudi njega iz klasičnega dolenskega Weinmarja, prav iz središča našega zgodovinsko-

kvaliteto. Hvaležni smo mu pa lahko in hvaležni bodimo umetniku Godecu, da ni v mračnih in težkih trenutkih umetnik v njem omagal. Želim, da bo tudi za naprej tovarišu Godecu njegov cilj tako blizek in jasean, da se bo še bolj poglobil v iskanju lepote in resnice, da postal še drugim mladim bogoslužateljem svetel vzor, ki bo svetlo preko dnevnih tegob te naše lepe, a duhovno dokaj obubožane doline šentflorjanske. O da, še vedno so nam potrebni veliki in manjši Ivani Groharji in veliki in manjši Ivani Cankarji. Prav posebno se dandanes!

Tretji razstavljalec ima dosti skupnih znakov s tovarisema. Medtem ko je Godec resel iz dosti impulzivnih in podzavestnih skupnih osnov Franceta Kralja, je tudi Lakovič v sorodnih odnosih do obeh. Pripada pa najmlajšim. Njegovi prevenci so razstavljeni, prav v tem pa tiči njih vrednost. Docela nasprotno je tujemu konservativizmu in v enakem razmerju je z domaćim konservativizmom kakor z modnim šablonstvom konkubinatskega pravca, pri neenah od zunaj. Zgolj tehničnih lažnih umetnin naš Lakovič pač ne ceni in ne pozna. Čistokrvni Krasevec je, doberdobiška planota ga je rodila, ljubljansko svetokriško predmestje ga je vzgojilo. V prav borni družini, ki prepogosto ne premore skorjice kruha, se je njegov izredno mehki značaj prav kremenito izkristaliziral in zravel v trpek temperament. Kdo ne opazi v prvem hipu njegova kakor s trdim usnjem prevlečena tleča življenja in skeletnih ogrodij, ki tako učinkujejo na gledalca? Ko se pa človek poglobi v njegova mehka čustva in občutja, ga objame vsa milina in globina, ki jo premore resničen umetnik. Je to vedrost in opojnost umetnosti same, je to naš Lakovič, njegov Doberdob, želim, prijatelj Lakovič, da tudi tebi odpre svoje duri petična dolina šentflorjanska, da ti ne bo treba skrbeti za vsak grizljaj kruha in da razviješ po svojih prirojenih zmognostih svoj talent in nam ustvariš še mnoga dobra dela.

Novi poveljnik orožniškega polka

Ljubljana, 26. februarja. Te dni je prišel v Ljubljano novi komandant dravskega žandarmerijskega polka polkovnik g. Krešimir Pavelič in prevzel odgovorno dolžnost od svojega prednika na tem visokem položaju polkovnika g. Barleta. Polkovnik Pavelič prihaja v Ljubljano kot star znanec Slovenije, saj je bil pred leti pomočnik komandanta dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani in je tedaj prepotoval, spoznal in vzljubil vse slovenske kraje.

Polkovnik g. Krešimir Pavelič se je rodil 2. septembra 1894 v Glini, maturiral pa je leta 1914 na realni gimnaziji v Zagrebu. Takoj po maturi je moral oditi k vojakom in je leta svetovne vojne prebil delno na ruski, delna pa na gorški fronti. Po vojni, leta 1919, je bil kot žandarmerijski oficir aktiviran in je odletel v svoji stroki dosegel prav lepe uspehe. Služboval je v Zagrebu, Karlovcu, Tetovu, Beli Crkvi, Štipu, Bitolju, Užlicah, Sremski Kamenici, Beogradu, Ljubljani in spet v Zagrebu, da je zdaj naposled kot komandant dravskega žandarmerijskega polka, ki obsega področje dravske banovine, spet prišel med nas.

Kjer koli je doslej služboval, si je polkovnik g. Krešimir Pavelič s svojo taktičnostjo in izredno družabnostjo pridobil velik krog prijateljev in spoštovalcev. Tako prihaja zdaj ponovno med nas, kakor smo že omenili, kot star znanec in prijatelj, hkrati pa kot pravičen komandant veliki žandarmerijski družini v Sloveniji, ki šteje nad 1500 članov.

Polkovniku g. Paveliču želimo ob njegovem prihodu v Ljubljano prijetno bivanje med nami, hkrati pa mu čestitamo ob njegovem imenovanju na tako visok položaj.

Iz Kranja

Za obisk Planice pripravlja Putnik odpravo potnikov s popustom. Vsi, ki si žele ogledati to prireditev, naj se zglaste v bi-letarni Putnik.

Šahisti v borbi. Poročali smo že o šahovskem turnirju za prvenstvo Kranja, v katerem sodeluje 30 šahistov. Število udeležencev je izredno visoko in do danes še ni bila zabeležena tako visoka udeležba na šahovskih turnirjih v Kranju. Po drugem kolu so si po zanimivih igrah porazdelili igrači na naslednja mesta: 1. razred: Jože Pogačnik, Vidgar, Singer 2 točki; Žužek, Tajnik 1 točka; Virnik, Kos 1/2 točke itd.; II. A razred: inž. Mavrovič, Pešek 2; Šerjaj, Petelin 1 1/2; Kunstelj in Vilhelm 1 itd.; II. B razred: Šarič 2; Rauh 1 1/2; Dražlj 1 (0); Okorn, Petan, Jenko 1; 1/2 itd. Zaradi splošnega zanimanja bomo rezultate s turnirja priobčevali čim pogosteje.

Aranzirano bo velikomestno kakor vselej. Vsi veste, da imamo v mislih kulturno razstavo in o Šlanikovo pojedino, ki zbuja leto za letom večjo pozornost. Hotel »Stara pošta« osoncu najemnik g. Lieber bo s svojim strokovnim osebiem pripravil posetnikom kulturne razstave posebno presenečenje ne samo z novo pripravljenimi ribami, ploščami, raki in vini, temveč kar je danes še posebno važno, z nizkimi cenami. Vsakomur bo omogočen nakup razstavljenih jedi. Razstava bo odprta v sredo od 16 ure dalje. Posetnikom bo tolažil priredbo jedi strokovnjak Vstop bo prost, jedila pa se bodo dostavljala tudi na dom. Zaradi velikega interesa izredno velikega obiska naj gostje za večerjo, pojedino rezervirajo mize. — Kdor se

boji, da bi mu v postu otprnili podplat, naj danes na »Stari postji« ne pusti samih »naškar skakati«. — Zopet »neži, da se bo mo- znebil snega in da bo malo bolj suho po naših cestah, pa nam je pustna sobota prinesla obilo snežnega blagoslova. V nedeljo je celo malo pomrznilo, no včeraj pa nam je medlo ves dan v presledkih suh in moker sneg. Vsi pa si gotovo želimo, da naj bi bil ta blagoslov poslednji.

— Vrtnarski tečaj. Kraljevska banska uprava dravske banovine priredi za mesto Kranj in bližnje okolice brezplačen vrtnarski tečaj, namenjen malim posestnikom, posebno gospodinjam, da si vzgoje čim več in čim boljše zelenjavo. Tečaj se bo vršil samo v četrtek 27. t. m. ob 14. v hotelu »Jelen«. Za tečaj je določena posebna soba (vhod z vrta). Tečaj bo obsegal vse najvažnejše pojme vrtnarstva, in to: ureditev vrta, obdelovanje, gnojenje, pridelovanje zelenjave, semena, škodljivce, bolezni, spravljanje in prezimovanje povrtine. Tečaj bosta vodila priznana strokovnjaka v vrtnarstvu inž. C. Jeglič in ravnatelj mestnih nasadov A. Lap iz Ljubljane. Podružnica vas vabi, da se tečaja zanesljivo udeležite in povabite še svoje prijatelje in sosedo. — Sadržarski tečaj se bo vršil nekoliko pozneje, kar bo objavljeno na oglasnih deskah.

Koncertna plesalka Tatjana Farčičeva

Ljubljana, 25. februarja

Na svoji turneji po Jugoslaviji je prišla tudi v Ljubljano mlada koncertna plesalka Tatjana Farčičeva, rojena Splitanka, ki se je v dobrih dveh letih prodorno uveljavila v plesni umetnosti. V ponedeljek 3. marca bo nastopila v ljubljanski operi na samostojnem plesnem večeru s prav izbranim klasičnim sporedom. Ljubljanska kulturna javnost, ki visoko ceni tudi plesno umetnost, tega večera gotovo ne bo zamudila, saj so v našem mestu kvalitetni plesni nastopi zelo redki.

Tatjana Farčičeva se je lotila študija plesne umetnosti v Zagrebu pri gospe Prodanovi. Ze njeni prvi javni nastopi so pričali, da je nenavaden talent. Kritika ji je napovedala sijajno bodočnost. Iz Zagreba je Farčičeva odšla v Beograd, kjer je bila gojenka znane plesne pedagoginje ge Poljakove. Tudi v prestolnici je takoj zbudila pozornost s svojim izrednim talentom. Žela je uspeh za uspehom na prireditvah beograjskega baleta, napredovala pa je tako hitro, da je po razmeroma kratki študijski dobi nastopila samostojno v beograjski operi. Med visokimi gosti, ki so občudovali njene sposobnosti, je bila tedaj tudi Nj. Vis. knežinja Olga.

Po teh uspehih je Tatjana Farčičeva dobila štipendijo za študij plesne umetnosti in odpotovala je v Pariz, kjer je bila gojenka v šoli svetovnoznane plesne pedagoginje ge Preobraženske in Elize Duncanove.

S pričetkom sedanje vojne se je morala nehati tudi ta študijska doba nadarjene plesalke. Vrnila se je v domovino in samostojno nastopila zopet v Beogradu. Njen baletni koncert je dirigiral Lovro Matačić. Spet si je plesalka priborila zmago v svoji umetnosti. Kritika je ni mogla prehaliti in je podčrtala, da plesalka nima tekmovalke. Sledila je turneja po Jugoslaviji. Z velikim uspehom je doslej Farčičeva nastopila v Novem Sadu, v Sarajevu in v drugih mestih. Njen prvi nastop v Ljubljani zasluži vso pozornost našega umetnost ljubčega občinstva.

Iz Maribora

Za obisk Planice pripravlja Putnik odpravo potnikov s popustom. Vsi, ki si žele ogledati to prireditev, naj se zglaste v bi-letarni Putnik.

Iz Ptuja

Za obisk Planice pripravlja Putnik odpravo potnikov s popustom. Vsi, ki si žele ogledati to prireditev, naj se zglaste v bi-letarni Putnik.

Iz Kamnika

Za obisk Planice pripravlja tujskoprometno društvo odpravo potnikov s popustom. Vsi, ki si žele ogledati to prireditev, naj se čimprej zglaste pri tujskoprometnem društvu.

Materi ob 60 letnici

Minila dolga vrsta let... Takrat, ko svet je bil morišče, razdrlo Tvoje se ognjišče.

Z otroki morala si v svet. Najmlajši Tvoj otrok sem bila, pri tujih se ljudih klatila.

Prijeten dom mi bil neznani. Povsod drugod je moja pot vodila me, brez vseh dobrot.

Ko mučil me obup teman, nikoli nisem pozabila na Tebe, moja mati mila!

Za vse, prav vse sem ti hvaležna. Vse gre v pozabo, bol, trpljenje, tako pač teče nam življenje.

In danes sreče sem deležna. Naj čut ljubezni ne izgine iz Tvojega srca globine.

Ostani nam zdajva še dolga leta, to želja je moja in Tvojega zeta!

Marija Stare

LJUBLJANSKI SOKOL priredi danes na pustni torek
ob 20. uri v Narodnem domu svojo

tradicionalno maškerado

z geslom „Vse v smeču“

DNEVNE VESTI

— Uradniški zakon bo izpremenjen in izpopolnjen. V zvezi z različnimi predstavkami uradniških organizacij glede spremembe in dopolnitve uradniškega zakona objavljajo s pristojnega mesta. V zadnjem času so razne stanovske organizacije državnih uslužbenecv poslane predloge za spremembo in dopolnitev uradniškega zakona. Ker vlada smatra, da bi ne bilo primerno, če bi se s posameznimi spremembami in dopolnitvami popravljale krivice, ki so se pokazale pri izvajanju uradniškega zakona za posamezne uradniške kategorije, ker bi se utegnile zgoditi, da bi se poravnala ena krivica, s tem pa stori-la druga, je bilo sklenjeno, da bodo proučene vse potrebne spremembe in dopolnitve uradniškega zakona. Naravno je, da so se v 10letnem izvajanju tega zakona pokazali razni nedostaki, ki jih je treba odstraniti. V ta namen je bila imenovana posebna komisija, ki bo proučila vsa ta vprašanja ter sestavila podrobne in konkretne predloge za spremembo in dopolnitev uradniškega zakona.

— Gospodarska pogajanja. Ze več dni se mude v Beogradu predstavniki nemškega gospodarskega ministrstva, ki vodijo pogajanja za rešitev raznih tehničnih vprašanj v zvezi z dobavami jugoslovenskega blaga Nemčiji. 1. marca odpotuje v Rim jugoslovenska delegacija za gospodarska pogajanja z Italijo. Delegacija vodi pomočnik ministrstva trgovine Sava Obradović. Pogajanja se bodo pričela v Rimu 3. marca. V Beogradu se tudi tudi posebna delegacija bolgarske Narodne banke in bolgarskega izvoznega zavoda, ki vodi pogajanja glede likvidacije raznih medsebojnih terjatev in dolgovi ter razgovore o povečanju medsebojnega blagovnega prometa.

— Zvišanje železniške blagovne tarife. 5. marca bo seja tarifnega odbora, ki jo je sklicala glavna direkcija državnih železnic. Na seji bodo obravnavali predlog direktorice o linearnem zvišanju železniške blagovne tarife za 5%. Predlog bo najbrž sprejet. Podražitev železniškega prevoza bo seveda vplival na cene.

— Za izboljšanje rečne plovbe. Domava bo v bližnji bodočnosti dobila še poseben pomen kot vodna pot. Promet se bo zelo povečal zaradi nove pogodbe med Rumunijo in Nemčijo, a upoštevati je treba, da je že prejšnje čase bilo preprečevanje po Donavi v jugovzhodne evropske države nemškega blaga za 15% vrednosti vsega nemškega izvoza. Zdaj je promet na Dunavu še tem večji zaradi preobremenitve železnice. Zato bodo v bližnji prihodnosti primerno preurejena vsa donavska pristanišča. Uvedli bodo tudi normirane tipov rečnih ladij, kar bo zelo pospešilo ter pocenilo promet. Pri vseh teh izboljšavah bo sodelovala seveda tudi naša država, ki je obljubila v zvezi s tem regulirati Savo.

KINO MOSTE

Danes ob 17. in 20.30 uri odlični
pustni spored:

Madžarska rapsodija
Film temperamentne madžarske
glasbe s cigansko kapelo

Vesela ločitev

Ginger Rogers, Fred Astaire
Film plesa, jazz in ritma!

Melodija noči

BENIAMINO GIGLI

POZOR! Pri večerni predstavi

TRIJE FILMI

— Uvoz sladkorja iz inozemstva. Pagod je že dobil dovoljenje, da sme izvoziti iz Češkomoravskega protektorata 1.200 vagonov sladkorja. Na merodajnem mestu v Beogradu pa baje proučujejo vprašanje še 1.800 vagonov sladkorja iz inozemstva.

— Uredba o trgovinskih atasejih. Iz Beograda poročajo, da bo ravnanje za zunanjo trgovino v kratkem predložilo svetu za zunanjo trgovino osnutek uredbe o imenovanju trgovinskih atasejev v inozemstvu.

V kleti restavracije „SLON“

danes in v soboto zvečer

godba s plesom

V restavraciji jutri

slanikova pojedina

Od 4. do 6. ure popoldne

RAZSTAVA KUHAJSKE UMETNOSTI

— 1.600 prekmurskih delavcev na državnem posestvu v Belju. Na državno posestvo v Belje odide v aprilu 1.600 prekmurskih sezonskih delavcev. Te dni je bila sklenjena pogodba med upravo državnega posestva in organizacijo Društva poljskih delavcev v Murski Soboti. Moški bodo imeli po 20, ženske pa po 17 din dnevne mezde poleg hrane in stanovanja. Mezde akordnih delavcev so za 50 do 80% višje kakor lani.

— Zamenjava starih srebrnih kovancev po 10 din. Opozarjajo se zainteresirane osebe, da je skrajni rok za zamenjavo starih srebrnih kovancev po 10 din, dne 28. februarja 1941. Zaradi tega se pozivajo vsi posestniki starega srebrnega denarja po 10 din, naj te kovance zamenjajo na blagajnah Narodne banke ali pa pri državnih finančnih ustanovah zaključno do 28. februarja letos, ker po poteku tega roka imenovanih kovancev ne bo več mogoče zamenjati.

— Naš zunanji minister poseti Budimpešto. Madžarski listi priobčujejo pozdravne članke ob prihodu našega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića v Budimpešto, kjer bo v četrtek 27. t. m. ratificiral jugoslovensko-madžarsko pogodbo o večnem prijateljstvu.

— Beograd dobi vojaško gledališče. V Beogradu se je že davno čutila potreba po vojaškem gledališču. Končno je bilo ustanovljeno in svečano otvoritev bo v petek 7. marca v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze. Prva predstava bo pod pokroviteljstvom poveljnika Beograda generala Petrovića.

— Meteor je padel na Učko. Z Reke poročajo, da je padel na Učko velik meteor in da je nastala močna detonacija, kar dokazuje, da je meteor razneslo, ko je padel na tla. Kraja, kamor je meteor padel, še niso našli.

— III. tradicionalni kolesarski ples s višoljnim večerom priredi na pustni torek DSKS Edinstvo v Delavski zbornici. Preskrbljeno je za lepe nagrade ter dobro jed in pijačo. Plesa željne bo vrtil „Jo, ny jaza“.

— »Vozne olajšave za Planico. Za prireditev v Planici vlada razumljivo zanimanje. Napram prejšnjim letom pa obstoja v voznih olajšavah bistvena razlika, ker glasom novih predpisov ni odobren splošen popust za vsakega potnika, temveč imajo potniki — razven znižane nedeljske povratne vozovnice pravico na posebne popuste le takrat, kadar potujejo v skupinah. Odpravo skupin izvrši v Ljubljani, Kranju, Celju, Mariboru in Ptujju potovalna pisarna Putnik, v ostalih krajih pa postajna blagajna. V vsakem slučaju je prijavitelj skupine že prejšnji dan. Prednje ugodnosti, ki dovoljujejo skupinam od 8 do 29 oseb popust 33 1/3%, večjim pa popust 50% od normalne vozne cene, bodo izkoristili predvsem potniki, ki bodo obiskali Planico med tednom. Za obisk Planice v nedeljo, dne 2. marca pripravljajo Putnik v Ljubljani poseben vlak, ki bo odpeljal iz Ljubljane ob 5.40, iz Rateče Planica pa ob 16.58. Ko bodo razporedeni vsi sedeži bo razpisan nov poseben vlak. Uporab posebnih vlakov je zelo priporočljiva, ker bodo redni vlaki prenatrpani občinstva iz vmesnih postaj ob progi. Ker je v sedanjih časih preskrba dovoljenega števila železniških vagonov zelo težka, se priporoča vsem zainteresirancem za prireditev, da se prijavijo pravčasno že med tednom.

SOKOL VIČ

Valčkov večer

DREVI ob 20. uri. Vstopnina din 8.—

— Tistim, ki se zanimajo za različne večne mladosti. V četrtek smo priobčili članek o zelišču večne mladosti pod Triglavom. Tiste, ki se zanimajo za to zelišče in bi radi vedeli, kdo nam je poslal ta članek, obveščamo, da nam je poslal članek neka dama, ki pa želi, da bi njeno ime ne prišlo v javnost. Naprosili jo bomo, naj nam pove podrobnosti o tem zelišču, da jih priobčimo in da bo ustrezno tistim, ki se zanimajo zanj.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno z manjšimi krajevnimi padavinami. Včeraj je snežilo v Ljubljani in Mariboru, deževalo pa v Zagrebu, Beogradu, Splitu, Kumboru in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 14, v Dubrovniku 13, v Beogradu 10, v Splitu 8, na Rabu 7, v Sarajevu in Visu 6, v Zagrebu 5, v Ljubljani 3,4, v Mariboru 1,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 750,6, temperatura je znašala 0,2, na letališču —2,6, v Mariboru —4, v Zagrebu 3, v Beogradu 7, v Sarajevu, Visu in Dubrovniku 4, v Splitu 5, na Rabu 2, v Kumboru 8.

— Z nožem v treh. 31letni rudar Ladislav Zunk iz Trbovelj je bil s svojo ženo in znanci prednočnim v neki gostilni pri Sv. Katarini nad Trboveljami. V gostilni so dolgo sedeli samo mirni gostje in se prijetno zabavali. Kasneje pa so prišli v gostilno razgrajati, ki so jim mirni gostje raje umaknili. Tudi Zunk s svojo ženo se je odpravil d.m.v. zunaj med vrati pa ga je nenadoma napadel Matko Konrad in mu zasadil nož v trebuh. Zunk se je takoj zgrudil in so ga morali prenesti nazaj v sobo, od tam pa v dolino. Zunka so smučji prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da ima izredno težke poškodbe. Konrada so orožniki aretirali. Zagovarjal se je, da je mislil napasti nekoga drugega, a se je v temi zmotil.

— Dva poškodovana. V bolnico so prepeljali 13letnega sina orožniškega kapetana Vojka Stojana iz Ljubljane, ki si je na nekem bregu pri smučanju zlomil levo nogo. — V Račni na Došenem na je padla s peči 1 leto stara posestnikova hčerka Frančiška Jerič in si zlomila desno roko.

Iz Ljubljane

— Nakaznice za petrolej dobe v mestnem preskrbovalnem uradu vsi tisti, ki mestno predložijo mestne elektrarne, da nimajo električne razsvetljave, ali tudi potrdilo hišnega lastnika, da v stanovanju nimajo napeljavne električne razsvetljave, in družinsko knjižico, iz katere je razvidno število družinskih članov. Se posebno pa opozarjamo, da bo preskrbovalni urad izdal nakaznice za petrolej samo od 1. do vključnega 8. vsakega meseca in se zaradi prezapovednosti ne bo mogel ozirati na zamudnike, ki bodo pač morali biti v temi samo zaradi svoje malomarnosti.

— Odrezke februarjskih krušnih kart morajo trgovci in peki oddati mestnemu preskrbovalnemu uradu vsaj 28. februarja, torej v petek, tako pa tudi vse prihodnje mesece najkasneje zadnji dan meseca, ker jih trgovci pozneje ne bodo mogli več sprejemati od kupecv in mestni preskrbovalni urad za prepozno prinesene odrezke trgovcem ne bo izdal nakaznic za moko. V takih primerih pa, morda trgovci ali pekovski mojster ne bi mogli zbrati do konca meseca toliko odrezkov, kolikor jih je treba za eno vrečo moke, to je 83 kg moke, mu bo mestni preskrbovalni urad računal v dobro za prihodnji mesec oni del odrezkov, ki jih bo oddal za minuli mesec. Nadalje obveščamo mestni preskrbovalni urad vse trgovce, da bo izdal sezname strank in krušne nakaznice za mesec marec dne 27. in 28. februarja, torej v četrtek in petek v Mestnem domu, II. nadstropje od 8. do 12. in od 15. do 18. Trgovce mestni preskrbovalni urad prosi, naj pridejo zanesljivo o pravem času po krušne karte.

— V Ljubljani bo morda na smrti: Piskur Jožef, 55 let, delavec, želimlje pri Ljubljani; Karmar Rudolf, 34 let, delavec, Brnica pri Hrastniku; Jelenc Milena, 14 let, hči posestnika, Gabrijela, obč. Tržišče pri Krškem; Rajhart Fortunata, 40 let, žena potnega godbenika, Kropce; Zupanec Ana, 60 let, zasebnica; Kladnik Marija, 12 let, hči posestnika, Vrhovo, obč. Rače pri Krškem; Wittine Marija 6 tednov, hči kočarja, Kašji potok pri Kočevju; Volčin Marija, 9 mesecev, hči kočarja, Podgorica pri Ljubljani; Smigoc Franc, 21 let, dijak; Bregant Albert, 46 let, vrtnar, Podutik pri Ljubljani; Marinč Franciška, 50 let, žena posestnika, Petkovec pri Logatcu; Dobrsek Ana, 2 meseca, hči delavca, Suha-Dolje pri Ljubljani; Bravhar Ana, 3 let, dočica, 73 let, prevajkarica; Slapničar Janez, 2 meseca, sin čevljar, Gomolnik; Žirovnik Josip, 81 let, šolski upravitelj v p.; Mahnič Ana roj. Robatsch, 65 let, žena narednika-vodnika v p.; Sedej Jakob, 61 let, gostilničar; Janež Marija, 48 let, žena posestnika, Stari kot, občina Draga, srez Cabar; Tomc Pavel, 20 let, sin posestnika, Glinek, obč. Poljski pri Litiji; Čebulj Slavka, 20 let, hči drž. cestarja, Zg. Kokra pri Kranju; Puntigam Friderik, 44 let, lesostrugar, Pšata, občina Cerklje pri Kranju.

Tečaj...

za dekorativno pisavo, za katero vlada, posebno med trgovstvom veliko zanimanje, priredi

KLUB IZLOŽBENIH ARANŽERJEV V LJUBLJANI

Tečaj, ki se vrne v sredo 5. marca t. l. bo obsegal 7 vrst dekorativne pisave. — Prijave in informacije: SIMONČIČ L., trgovec, Fred skofijo. Odbor.

— LJ NA VSAKO MIZO LASKO PIVO:

u— Po moko za grahamov kruh naj trgovci, peki, predvsem pa bolniki ne hodijo še v mestni preskrbovalni urad, ker še nima te moke, pač pa naj bolniki s svojimi dodatnimi kartami kupujejo grahamov kruh pri pekih, dokler preskrbovalni urad ne bo imel za grahamov kruh posebno mleto pšenične moke.

u— Vodja šole za civilno zaščito v Zagrebu in glavni organizator tamkajšnje pasivne obrambe inž. Božo Težak si je v petek ogledal ljubljansko mestno zaščitno šolo in poklicno gasilsko četo ter zelo pohvalil sicer skromno, a smotno urejeno in izkoriščene prostore zaščitne šole ter sodobne naprave mestnega gasilskega urada.

Osnutki proračunov mestne občine Ljubljanske za leto 1941. (za dobo od 1. aprila do 31. decembra letos) so sestavljeni in bodo po § 117. zakona o mestnih občinah od ponedeljka do petka, torej od 24. do vsakega 28. t. m. med uradnimi urami razglašeni občanom na vpogled v sobi 2. (vratarije sobi v pritličju) na mestnem poglavarstvu. Mestni trg 27. Vsač član mesta kakor tudi vsaka oseba, ki plačuje v mestu neposreden davek, ima pravico k osnutku proračunov staviti svoje pripombe. Te pripombe je treba predložiti mestnemu poglavarstvu v istem roku, to je v času od 24. do 28. t. m. »Gospodar teme« prvič v Ljubljani! Vsač ga bo lahko spoznal 1. marca ob 20. Predstavilo ga bo gledališče mladih v frančiškanski dvorani.

—lj Plemeniti zgradbni inž. dr. B. gda. na Derča. Sefa otroške bolnišnice z. primarija dr. Bozdana Derča pozna zbirateljstvo vse Ljubljane in okolice kot idealnega prijatelja otrok predvsem pa kot dobrotnika revne mladine. Po viteških svojih načelih se je primarija dr. Bozdana Derča spet izkazal z veliko podporo mestnim revežem ljubljanskim, ko je naravnost njihovih konj podaril za zimsko pomoč. Odbor za zimsko pomoč je podaril naravnost odstopni mestni občini za 15.000 din. mestna občina pa je oba konja dodala mestni vrtinariji za prva pomagala pri urejanju otroškega parka v Titovih. Ze v soboto prične mestni tehnični odtelk urejati vso sedanjo mestno vrtinarijo z ribnikom in tivolskim parkom tja do glavnega drevoreda za velika otroška igrišča in sprehajališča zasajena z samimi sadnim drevmi. Ter opremljena z najraznovrstnejšimi pripravami za igranje in kopanje otrok. Velikodušnem dobrotniku izreka najlonjšo zahvalo odbor.

—lj Ljudska univerza. Kongresni trg. Mala dvorana Filharmonije. Jutri, dne 26. t. m. bo ob 20. predaval bibliotekar Frančiška instituta g. Mirko Horonjčić o življenju primitivnih ljudstev. (S slikami). Vstopnina din. 162.—

—lj Eksperimentalno predavanje o hipnozi in telepatiji. V torek 4. marca ob 20. bo predaval v frančiškanski dvorani g. Bogdan Zupan o hipnozi in telepatiji. G. Zupan, ki je že znan eksperimentator, bo demonstriral vse eksperimente, ki jih izvajajo poklicni hipnotizerji. Počutil bo bistvo hipnoze in telepatije, razkril trike in opozoril na razne kvarne posledice lažne hipnoze. Vse čisti dobiček je namenjen za nabavo opreme siromašnim tekmovalcem Smučarskega kluba Ljubljane. Gneprejšnja prodaja vstopnic v trgovini Gorec na Tyrševi cesti in v trgovini Kolb & Predalič. Kongresni trg.

—lj Izlet SPD na Veliko planino bo v soboto in v nedeljo 1. in 2. marca. Odhod iz Ljubljane v vlakom ob 13.40 v Kamnik, kjer čaka avtobus ki pelje do Stahovice ter prispejo planinci smučarji okrog 13. do 14. koče SPD na Veliki planini, kjer je pripravljeno prenočišče. Nedelja je na razpolago za smučanje po prostornih smučarskih Veliki planine. Popoldne sestop preko Male planine v Črno, kjer čaka avtobus ki odpelje turistse nazaj v Kamnik k večernemu vlakom. Prijave sprejema društvena pisarna najkasneje do četrta 27. t. m. zvečer.

—lj Udrženje diplomiranih tehnikov — sekcija Ljubljana obvešča svoje članstvo, da se bo vršil 17. redni občni zbor v četrtek 27. t. m. ob 19.30 v slobni restavraciji pri »Sestici« na Tyrševi cesti 6.

Pričite danes ob 20. uri

na PUSTNO RAJANJE

v Sokolski dom v Šiško

Ker bo radi preosnove udruženja občni zbor nad vse važen, vabimo vse člane kakor tudi ostale dipl. tehničke, da se za zanesljivo udeležijo. — Odbor.

—lj Martineva dvorana v Zg. Šiški. Danes vesela zabava pod devizo: »Ko je princ Karneval, slovo jemal«. Valček in foks. Vabi Moto Hermes.

—lj Gledališče mladih uprizori v soboto 1. marca ob 20. komedijo švicarkega pisatelja Pierrea Carrauxa: »Gospodar teme«. Mlada igralca Tuši Rajner, ki je delo poslovenila bo kreirala glavno žensko vlogo. Tudi drugi igralci bodo rešili svoje vloge v splošno zadovoljstvo gledalcev. Režiser Sinti je delo skrbno pripravil. Scenarij France pa je poskrbel za novo scenarij. Predstava bo v frančiškanski dvorani.

—lj Valčkov večer Sokola Vič bo drevi ob 20. zaključil nadvse odlično uspešno maškarado Smaragda noč, ki je bila po sodbi vseh številnih posetnikov ena najlepših zabav v letošnjem predpustu Krasne dekoracije, solidna postrežba in ples ob zvokih Nicky jazz bodo nudili d. evi vsem posetnikom obilo neprislilene zabave. Kdor se hoče torej drevi veselo posloviati od prince Karnevala naj pride gotovo v sokolski dom na Vič. Vstopnina samo 8 dinarjev. Tramvajska zveza zelo ugodna. 139-n

—lj Zborovanje nacionalnega delavstva. Preteklo nedeljo je bila redna letna skupščina ljubljanske podružnice Narodne strokovne zveze. Ob lepem številu nacionalnega zavezanega delavstva so poročali funkcijonarji o delu v preteklem letu. Iz poročil je bilo razvidno, da se je podružnica poleg stalnih medskih borb posebno agilno udeleževala na prosvetnem in kulturnem polju. Ne samo doma, ampak tudi pri raznih podružnicah so se vršile po tv. Milanu Vozlju sijajno organizirane delavske akademije, kjer so poleg dramskega uspešno nastopali tudi pevski in tamburaški odtoki pod vodstvom neumornega in nadarjenega komponista tov. Alojza Karmelja. Novo izvoljeni odbor, kateremu ponovno predseduje tov. Albin Jančar, se je izpolnil z novimi močmi iz vrst nacionalnih borcev za delavske pravice, ki daje upanje, da bo v tekočem letu organizacija še bolj uspešno zastopala interese nacionalnega delavstva v Ljubljani.

—lj Stročni svet pedagoške sekcije Slov. držav. društva bo 26. t. m. ob pol 19. v Dečjem domu. Predavajo: dr. V. Stacul: Transfuzije krvi pri dojenčkih; dr. I. Peršič: Primeri iz otroške kirurgije; dr. M. Avčin: Primer tromboze purpure. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicini.

—lj Danes vsi v gostilno Lovin, veselo razpoloženje, dostojne maske dobrodošle! 160-n

—lj Dame, kateri je bil v garderobi na Maškarni na Taboru pomotoma izročen krznen ovratnik, se naproša, da ga vrne proti nagradi v pisarni Sokola I na Taboru ali pa v upravi našega lista.

—lj Tatvine perila. Krovski mojster Ivan Janežič, stanujoč v Staretovi ulici, je prijavil, da mu je ondesel drizen zlikovec z dvorišča, kjer se je sušilo več perila, v skupni vrednosti okrog 700 din. — Z dvorišča v Zvezni ulici 10 pa je nekdo ukradel Marji Fetter za 450 din moškega perila.

—lj Kaj vse krađejo. Iz avtobusa poleg evangelijske cerkve v Gledališki ulici je tat ondesel oni dan velik zaboj, v katerem je bilo 29 parov copat iz finega usnja. Lastnik Franc Brejc z Gorenjskega ima 2500 din škode. — V stanovanje Alojza Turšiča v Lončarski stezi 11 se je vtihotapil tat in mu ondesel črn suknjič, telovnik in dva metra blaga modre barve. Turšiča je oškodoval za 1200 din. — Iz podstrešja hiše št. 1 v Ulici na grad je bila ukradena pocinkana pločevinasta kad, vredna 500 din. — Z dvorišča Združenih opekarn na Viču je tat ukradel dve tračnici za poljsko železnico, vredni 400 din. Marija Borštnik, stanujoča v Splitski ulici, je prijavila, da ji je nekdo ondesel z dvorišča 100 din vredne moške hlače. — Trgovca Ferdinand Nickelsbacher pa je prijavil, da mu je bila iz kletne drvarnice na Bleiweisovi cesti 5 ukradena v ročki 30 kg masti. Nickelsbacher je oškodovan za 900 din.

—lj Dober lov poljeje. Kriminalni organi so prišli na sled trem že znanim rokomahom. Triperesna detelja je bila že dolgo na delu v Ljubljani in okolici, poprej pa se je klatila po deželi na tudi po Mariboru in okolici. Polcija je v lovilcem prišla na sled v zvezi z vlomom v hišo št. 15 Pred skofijo, kjer so poskušali v noči na nedeljo izrpati Lozarjevo zlatarsko trgovino. Ze v ponedeljek zjutraj so izsledili enega vlomilca kriminalni organi na Fužinah, kjer so ga skušali zajeti, pa je oblečen skočil v Ljubljano in jo preplaval. Rešila pa ga ni mrzla kopa kajti preteželi so ga na nasprotnem bregu. Se istega dne so detektivji prijeli tudi drugega rokomahavca, tretji pa je neznan kam pobegnil in ga še zasledujejo.

Z Jesenic

— Zvočni kino »Rad« predvaja danes na pustni torek ob 4. uri pop. in ob 8. zv. večletim iz cirkuškega življenja »V levjih krempljih«. Med dodatki tudi Alfa kamera in kulturni film. Sledi »Strel iz občinstva«.

Iz Tržiča

Za obisk Planice pripravila podružnica Slovenskega planinskega društva odpravo potnikov s popustom. Vsi, ki si žele ogledati to prireditev, naj se čimprej zgledajo pri podružnici Slovenskega planinskega društva.

Iz Vodic

— Nov grob. Po dolgem trpljenju je nas za vedno zapustil posestnik Franc Kristan iz Sela št. 10, star 59 let. Bil je moč plemenitega srca, rad je pomagal revežem in boril se je večno za napredek in dobrobit delavnega ljudstva. Stal je vedno v naprednih vrstah in deloval je marljivo v kmetijski, mekarstvu, živinoreji in poljedelstvu sploh brez vsake najmanjše osebnosti koristi. Dragi France, počivaj v miru v domači zemlji. Ohranili te bomo v najlepšem spominu. Žalostno svojcem naše globoko sočutje!

Iz Celja

—c Troje zanimivih predavanj bo v četrtek 27. t. m., petek 28. t. m. in soboto 1. marca ob 20. v risalnici meščanske šole. V četrtek bo v okviru ljudskega vseučilišča predaval g. Tugomer Prekoršek o moderni vojni in prevažal nad 150 sklopitnih slik modernega orožja in njegove uporabe. V petek bo v okviru Savinjske podružnice SPD predaval gđe. Fanny Copelandova iz Ljubljane o gorah Velike Britanije in predvajala okrog 70 diapositivov. V soboto pa bo pod okriljem Jadranske straže v Celju predaval znani fotoamatere g. Slavko Smid iz Tržiča o neznanem svetu Kornatov, 25 km dolgi vrsti otokov od Murteru preko Dugega otoka do Sestruneja. Predavatelj bo predvajal 180 odličnih lastnih koloriranih posnetkov.

—c »Sumljiva oseba« v celjskem gledališču. Mariborsko Narodno gledališče uprizori v sredo 5. marca ob 20. v celjskem gledališču Nušičevo učinkovito komedijo »Sumljiva oseba« v režiji g. Vladimira Skrbinskega. Sodelovali bodo m. dr. gg. Danilo Gorinšek, Blaž Ledinek, Harastović, Nakrst, Košuta, Košič in Crnobori ter ge. Zakrajškova in Rasbergerjeva. Predstava je za abonma. Neabonanti dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

—c Slanina, mast in svinjina so se podražile. Mestno poglavarstvo v Celju je z veljavnostjo od 22. t. m. določilo naslednje najvišje cene v kg za prvovrstne uvožene speharje in domače svinje ter za svinjsko meso: slanina s kožo 28 din, slanina brez kože 29 din, salo 29 din, čista sputena mast 30 din, hrbet in vratovina 26 din, stegno 25 din, pleče 24 din, trebušnica 25 din, sveža rebra 22 din. Te cene morajo biti v prodajalnah različno označene na vidnem mestu.

—c Celjski šahovski klub je imel v petek zvečer občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v upravo naslednji gg: predsednik Josip Grašar, podpredsednik F. Grein, tajnik Miro Fajš, blagajnik Pieterski, knjižničar prof. Tavčar, odborniki Tine Kocmur, Vladimir Diehl in Josip Schneider. Revizorja sta gg. inž. Srečko Sajovic in O. Lečnik.

—c Dve povratni prvenstveni šahovski tekmi sta bili v nedeljo v Celju. Tekma med Celjskim šahovskim klubom in šahovskim klubom Štefanjeva se je končala z zmago Celjanov s 7:1. Skupni rezultat obeh tekem je 13 in pol : 2 in pol za Celjski šahovski klub. Šahovski klub Gaberje je igral povratno prvenstveno tekmo s šahovskim klubom Račecani. Gostje, ki so prvo tekmo izgubili s 3:5, so v nedeljo zmagali s 6:2, tako da znaša skupni rezultat 9:7 za Račecane. V nedeljo bosta Celjski šahovski klub in šahovski klub Račecane igrala finalno tekmo.

—c Celjski karneval, ki ga je priredil SK Celje na pustno soboto v Narodnem domu, je bil rekordno obiskan in je dosegel izredno lep uspeh. Mask je bilo okrog 200. Med njimi je bilo mnogo krasnih skupin. Rezultati nagradnega tekmovanja mask so naslednji: 1. darilo za najlepšo masko (zlato zapustnico) je prejela gđe. Rada Presingerjeva, 2. darilo (kompletne smučji) gđe. Mzeticeva, 3. darilo (srebrno čozo) gđe. Stoklasova, 4. darilo (blago za damsko obleko) gđe. Anica Cvilkova, 5. darilo (blago za kombinzo) gđe. Dečmanova, 6. darilo (smučji) gđe. Stefka Pogorelecova, 7. darilo (trajne kodre) gđe. Pilihova, 8. darilo (srebrno časo) gđe. Štrčova, 9. darilo (Fruskgorski biser) gđe. Nikoličeva. Darilo za najorginalnejšo masko (necessaire) sta prejeli ga. Šumova in gđe. Zormanova kot »slamska dvojčka«.

—c Dva napada in nesreča. Ko se je 28letni delavec Franc Kotnik iz Vitjanja peljal v nedeljo z vozom na železniško postajo Zg. Dolič, so ga napadli trije moški z noži in ga hudo poškodovali po obeh rokah. V pretepu v neki gostilni v Štorah je neki moški udaril 21letnega delavca Antona Galufa s kamnom po glavi in mu prebil lobanjo. V soboto si je 34letna posestnica Jožefa Kosova s Stenice nad Frankolovim pri padcu zlomila desno nogo v gležnju. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Umrl je v soboto na Dobrovi pri Celju 82letni posestnik Anton Skamen. V celjski bolnici je umrla v ponedeljek 20letna delavčeva žena Stefanija Drakslerjeva z Dola pri Hrastniku.

Da bi nihče ne zgrešil poklica

svetuje banovinska poklicna svetovalnica in posredovalnica — Poročilo o njenem triletnem delovanju

Ljubljana, 25. februarja. Naša poklicna svetovalnica, čeprav prva šele pred tremi leti, je postala komaj znana tudi med širšimi plastmi prebivalstva, pač zato, ker je njeno delo zelo tesno povezano z življenjem ter potrebami našega časa. Kljub temu je potrebno opozoriti na njeno delo posebej ter seznanjati ljudi z njim tudi v podrobnostih. Prav zaradi tega ni izšla brez potrebe vprav razkošna brošura, ki zasluži ime knjiga; vsebuje podrobno poročilo o ustanovitvi in delu Banovinske poklicne svetovalnice in posredovalnice (uradno ime), a obravnava tudi vprašanja poklicne izbire. Publikacija ima nedvomno trajnejšo vrednost, saj ni le navadno zavodsko letno poročilo. To menda tudi upravičuje res izbrano opremo, lep papir in tisk, ki mu je predpovel obliko arhitekta. Nas zanimajo predvsem izsledki zavoda med njegovim triletnim delom. Sicer se tudi pri nas oglašajo skeptiki, ki dvomijo v nezmotljivost psihoteknikov ter da je mogoče vselej s psihotehničnimi preizkušnjami preizkusiti inteligenco mladega človeka. Mi se pa na to ne moremo ozirati; sklepali smemo, da so poklicne svetovalnice potrebne, saj jih je po svetu čedalje več. Tudi v poročilu se sklicujejo na to, da zna svetu skoraj vsi večje mesta, ki bi ne imela poklicne svetovalnice ali psihotehnične instituta.

KAKO JE PO SVETU... V poročilu navajajo, da je organizacija poklicnih svetovalnic v večini evropskih držav izvedena v podrobnostih ter sega do zadnjih vseh. Zanimalo vas bo, da je bila na Češkoslovaškem ustanovljena centrala poklicnih svetovalnic že pred 19 leti ter da je bilo na Češkem in Moravskem 1.1937 83 njenih podružnic. Vendar poklicno svetovanje ni bilo predpisano z zakonom, a podjetja so sprejemala le v svetovalnicah preizkušene vajence in delavce. V nekaterih drugih državah je poklicno svetovanje zakonodajno, n. pr. v Nemčiji že od 1.1933, v Franciji že tri leta in celo v Rumuniji so ga predpisali že 1.1938. V Švici so ustanovili prvo poklicno svetovalnico 1.1919.

...IN PRI NAS V naši državi imamo samo dve poklicni svetovalnici, v Zagrebu in Ljubljani. V Zagrebu je bila ustanovljena 1.1931. V Ljubljani smo dobili poklicno svetovalnico s razmerno zelo pozno, čeprav so že 1.1911 razmišljali o ustanovitvi zavoda, ki bi služil za preizkušanje učencev ob vstopu v obrtno šolo. Tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je nameravala ustanoviti poklicno svetovalnico, in sicer v okviru urada za pospeševanje trgovine, obrti in industrije, a najprej bi bilo treba ustanoviti ta

urad. Do ustanovitve ni prišlo. — L. 1931 je banovski svetnik R. Golouh na seji banškega sveta sprožil vprašanje ustanovitve poklicne svetovalnice. V novem proračunu je bil odobren kredit 7000 din za organizacijo poklicne svetovalnice v Ljubljani in Mariboru. Toda kreditov, ki so bili odobreni tudi v prihodnjih letih, niso mogli izrabiti, ker še ni bilo pogojev za ustanovitev zavoda. Tedaj se je začelo zavzemati za ustanovitev poklicne svetovalnice tudi drugje. Šola in doma. Na anketi o poklicni posvetovalnici 1.1934 (sklepa) je bila ustanovljena v Ljubljani poklicna svetovalnica s centralo v Ljubljani in podružnico v Mariboru. V začetku bi naj na nji preizkušali le obrtniške vajence in šele pozneje tudi dijake strokovnih in srednjih šol. Izvoljen je bil tudi pripravljalni odbor. L. 1930 je bila zopet anketa. Šele januarja 1.1938 je stopila poklicna svetovalnica v življenje, ko je banška uprava poverila delo v zavodu strokovnjaku dr. V. Schmidtju, a odlok o ustanovitvi svetovalnice je bil izdan 15. februarja istega leta, torej pred tremi leti.

PSIHOTEHNIŠKI ORJE LEDINO... Ustanovitev poklicne svetovalnice ni bila tako preprosta zadeva. Čim je pa bil zavod ustanovljen, so se šele začele pojavljati posebne težave. Upoštevati je treba, da pri nas dotlej še nismo imeli nobenega psihotehničnega zavoda, ne domače literature ter nobenih izkušenj. Psihoteknik, ki je prevzel službo v novem zavodu, ni mogel kratkoma presoditi brez vsake prilagoditve načinov dela iz tujine. Zato je moral predvsem prilagoditi psihodiagnostične metode našim razmeram ter določiti primerne merila. Spomladi 1.1938 je bilo delo predvsem omejeno na standardizacijo psihotehničnih preizkuševalnih metod, ki bi naj služile za preizkušanje sposobnosti mladine, namenjene posvetitvi se šolanju v strokovnih ali srednjih šolah ali obrtniškim poklicem. Preizkušanih je bilo 1225 dijakov strokovnih in srednjih šol, a razen tega še 113 vajencev kovinske stroke. Svetovalnica je začela za javnost posiovati šele junija istega leta.

NALOGE ZAVODA Zavod je takoj prevzel naslednje naloge. Svetoval je roditeljem odnosno njihovim otrokom (z ljudsko šolo, 4 ali 5 razredov) glede nadaljnjega šolanja. Mladim ljudem, ki so končali delno ali povsem meštansko šolo, odnosno nekaj razredov gimnazije, so svetovali v zavodu, kateri poklici si naj izberejo ali za katero strokovno šolo se naj odločijo. Razen tega so v zavodu preizkušali mlade ljudi, ki so jih tja pošiljali mojstri zaradi ugotovitve, ali bi bili spo-

sobni za ta ali oni obrtniški poklic. — Istega leta je zavod tudi razposlal na ljubljanske šole tiskovine, tako zvrne osebne liste. Namen teh listov je bil vabiti roditelje v zavod, a razen tega so učitelji zapisovali na listih svoje sodbe o učencih. Samo na podlagi teh listov so zaprosili roditelji leta 1938 za poklicni nasvet 1283 otrok. Toda vsem prošlcam niso mogli ugoditi, kajti zavod je zaposloval samo enega strokovnjaka in ni imel niti primernih prostorov. Zato je bilo le 48 individualnih psihotehničnih preizkusov in 51 poklicnih nasvetov. Večina fantov in deklet je bilo iz Ljubljane, 38, kar je slaba stran organizacije zavoda, ki še ne more služiti primerno vsej banovini.

DELOVANJE IN PVI USPEHI Prvo leto bi se jih naj od 51 obiskovalcev 40 posvetilo šoti po nasvetu zavoda, 5 obrtnim poklicem, 2 trgovini in 4 drugim poklicem. — Predlanskim se je zavod notranje izpopolnil. Zapolnjen je bil še en strokovnjak. Prošenj za preizkušnje so prejeli 917, čeprav so propagando omejili. Tudi ob tej priliki so morali mnogo prošelj zavrniti, vendar je bilo opravljenega znatno več dela. Individualnih preizkusov je bilo 128, razen tega so opravili še 631 inteligentnostnih preizkusov za znanstveno ugotavljanje meril in nekaj sto za standardizacijo testov. Psihoteknično je bilo preizkušanih 127 obiskovalcev, 103 fanti in 24 deklet. Iz drugih krajev jih je bilo le 31, vti drugi so bili iz Ljubljane. Po nasvetu bi jih naj šlo študirat 72 in 5 v druge poklice. Lani je opravila svetovalnica še mnogo več dela, kar je treba pripisovati zlasti temu, da je bila šele tedaj končana njena notranja organizacija, zbrano preizkuševalno gradivo, psihodiagnostične metode prilagojene slovenskim razmeram, da je zavod imel več osebja ter nove, primernejše prostore (poslopju juške poliklinike) itd. Delo je bilo razširjeno na posredovanje vajenskih mest, tako da je zavod postal tudi posredovalnica. V začetku je bilo posredovanje omejeno na ljubljano in okolico. Povabili so obrtniške mojstre, naj prijavijo zavodu prosta vajenska mesta. Odzvalo se je 90 mojstrov, ki so zaprosili za 106 vajencev. V Ljubljani se začne učiti na leto povprečno po 400 vajencev in vajenk, zato je zavod za začetek dosegel lep uspeh. — Razposlali so zopet osebne liste in za poklicni nasvet so zaprosili roditelji 1284 otrok. Individualnih preizkusov za poklice ne navajate je bilo lani 410 (400% več kakor prvo leto) in inteligentnostnih 395. Psihoteknično sta bila preizkušena 402 obiskovalca, 38 so jih pregledali zdravniški šolske poliklinike in osmim so dali nasvet brez preizkušanja. Iz drugih krajev jih je bilo 131. Iz ljudskih šol jih je bilo 177, iz meštanskih 75, gimnazij 107, gluhošolnice 8, univerze 3, eden iz strokovne šole, 4 iz poklicne šole, 13 vajencev in drugih 22. Iz dali so še 85 poklicnih nasvetov pisмено. Najlepši uspeh zavoda je, da so bili poklicni nasveti v letih 1938/39 na podlagi preizkušenj pravilni v nad 90% primerov, kakor je ugotovljeno po kontroli poklicnih nasvetov.

POTREBA PO RAZŠIRITVI POSLOPIJA V vsej Sloveniji bi bilo treba na leto svetovati okrog 80.000 otrokom, kateri poklice si naj izberejo, v Ljubljani pa 4000. Svetovalnica zdaj opravi na samem področju

Ljubljane komaj desetino potrebnega dela. Izdelani so sicer načrti za razširitev poslovanja poklicne svetovalnice, a v ta namen bi bilo treba dovolj denarja, lastnega osebja, razumevanja na svetovalnic v posameznih krajih itd. Kapaciteta svetovalnice v Ljubljani obsega le do 500 preizkusov na leto, kar je izredno malo. Toda kljub mali zmogljivosti v primeri z velikimi nalogami zavod ne izgubi svojega pomena. Še zaradi tega ima zavod pomen, da njegovo delovanje opozarja na delo, ki ga zdaj še ni mogoče opraviti. Pomembna so pa tudi nekatera dognanja o naših razmerah v zvezi s posredovanjem zaposlitve vajencev. Na to se še povrnemo ob priliki.

Iz Zagorja

— Lep pogreb je imela Marija Debeljakova roj. Lipovšek, ki je komaj 41 let stara podlegla daljši bolezni, katero si je nakopala pri težkem poklicu v steklarni. Na zadnji poti jo je spremljalo mnogo domačinov, prihrati pa so premočni hrastniški steklarji s svojo godbo in pevskim zborom. Da so se poslovili od pokojnice ter tako tudi na zunan pokazali, da so povezani kot ena velika družina. Blagi pokojnici in skrbni materi ohranimo trajen spomin, žalujočim ostalim naše iskreno sožalje.

— Za vojni raspored, ki bo obkrožen, še niso vsi obvezniki oddali predpisanih vojaških listin ter se s tem držali, da to še v tem tednu store, sicer jih zadeje posledice.

— Ringaraja sokolske dece je v nedeljo privabilo v Sokolski dom mnogo občinstva, ki se je vse popoldne prav dobro zabavalo. Izmed tridesetih ljubkih mask so prva in potem najoriginalnejša ter še štiri druge prejele torto, bombone in lepo vazo z nagešji. K plešu je izbral oridin in večji naraščajnik Sušnik na koncertno harmoniko, vmes pa sta maske in gledalce zabavala dva posrečena klovna s svojimi veselim storičari in trki tako, da je ta prva taka prireditev uspeša v največje zadovoljstvo vseh prisotnih. Prav tako so se izvršno zabavali Lečani na sokolski maskeradi v Sokolskem domu na Lokah. Dvorana je bila polna, maske številne in so tudi tam delili nagrade. Razpoloženje je tu in je pričakovati, da se bodo dolnič na predvečer oficijelnega patrona vseh norcev letos še prav posebno, po stari šegi zabavali ter nekoliko pozabili na težke čase okrog nas.

— Konjaš je imel pretekli teden v dolini precej dela, toda na svojem obhodu je napravil nekaj, kar se nam ne zdi v redu. Pretekli ponedeljek je blizu kina ob glavni cesti na lepem ustrelil z lovsko dvocevo jabečarja Vildija se. Vodičkove ter ga pustil ležati od 11. do 12. do 13. do drugega jutra, ko ga je pač nekdo odstranil. Ves ta čas so se ljudje, ki so šli mimo zgrajali in glasno obajali tako postopanje, ki gotovo ni v skladu niti s poklicem, kakršen je konjaški. Pričakujemo, da se kaj podobnega ne priredi več!

— Izredno zanimivo predavanje je imel v petek v Sokolskem domu banovinski zdravnik dr. Slavko Grum o anatomiji in fiziologiji človeškega telesa za gasilske čete v tečaju, ki ga je organizirala gasilska župa pod imenom samarijanski tečaj, katerega je otvoril župni staršina g. Dolinar. Poleg gasilcev iz Kolovrate, Izlake, Čolnšč, Kotredže in domačin, je predavanje prisostvovalo tudi mnogo drugega občinstva, ki je z napetostjo sledilo izvajanjem predavatelja, ki uživa sloves, da zna izredno zanimivo in nazorno obdelavati tudi sicer najsuhočrnejšo snov ter ji

vdihniti življenje z včas prav nenadejane strani. Opozarjamo, da se bodo vršila še tri predavanja in sicer naslednje to sredo, 28. t. m. ob pol 18. uri. To pot bomo slišali mnogo zanimivega o stanovanjski in drugi higieni, torej o stvareh, ki jim nikoli ne posvečamo dovolj pažnje. Vabimo prav toplo še ostalo občinstvo, da se tega koristnega predavanja udeleži v čim večjem številu in točno. Sledila bodo predavanja o prvi pomoči, strupenih plinih ter pasivni obrambi. Na zaključku tečaja bodo gasilci položali izpite za samarijane.

— Utopljenec v Mediji. Pred kratkim je nekoliško narasla Medija odločila v vrbovju za centurij truplo 28 let starega odpustčenega hlapca Murka Antona, pristojnega v Račju vas, srez Krško. Orožniška patrulja, ki jo je vodil narednik g. Darko Krizmančič je vprilo ban. zdravnik Slavka Gruma ugotovila, da je pokojni brez znakov, ki bi kazali na nasilje, poleg nekih listin so našli pri njem še 509 dinarjev. Truplo so pokopali na zagorskem pokopališču. Poizvedbe so potem ugotovile, da je bil pokojni radi pijančevanja odpuščen ter je mezo 400 din zapil ali pa potratil v družbi neke poročne ženske iz Podčraja, v hiši, ki je na znano slabem glasu. Od tam je zvečer v temi odšel in najbrž zabredel preko Bajcarjevega mostiča v vodo. Vse druge govorice, češ, da je bilo izvršeno nasilje, so po tem takem brez stvarne podlage in le plod senzacije željne publike.

Iz škoške Loke

— Malo hitreje pa le... Ne bilo bi nič omembe vrednega, ako bi zapisali, da je pred dnevi tovorni avto povozil psa. Do nezgode je prišlo na Kolodvorski cesti, onstran križišča pri Starem dvoru. Malo bolj čudno pa se sliši, da je ležal več dni v jarki. Komčno se ga je usmilil konjač. — Ob zaključku posnega časa je priredil škoškošolski Sokol tradicionalni maskeradni ples. Obe dvorani sta bili popolnoma zasedeni po domačih gostih in gostih, ki so prispeili tudi iz Ljubljane. Obe dvorani sta bili zelo okusno in originalno okrašeni, deloma s cvetjem, deloma s slikami, za veselo razpoloženje pa je odlično poskrbel godba planinskega polka. Za lačne in željne sta poskrbeli ženski in veselični oredki Sokola, ki sta tudi tokrat izprila svojo veliko požitvalnost do skupnega sokolskega dela. Izvoljena je bila kraljica večera (S. Cirila Jamnikova), tri najboljše skupine mask (mačke, koruznica in nebotičnik) so bile nagajane. Stevilo mask je bilo prav zadovoljivo.

— Nov grob. V soboto popoldne se je pomikal na škoškošolsko pokopališče zelo lep in dolg pogrebni sprevod. Pokopali smo gosposčino Mici Bernikovo. Ki je zatislila svoje trudne oči po daljšem hudem trpljenju, stara šele 31 let. Pokopnica je bila zelo d. bra šilija. Bernikova je težko zbolela in vsa zdravniška pomoč ni mogla odvrti najhujšega. Smrt simpatične gosposčine je vzbudila splošno sočustvovanje z bridko prizadetimi svidi. Pri pogrebu so zapeli pevci pred domom in na pokopališču, v našem sprevodu so nosili tudi mnogo cvetja. Gdč. Bernikovi bomo ohranili trajen spomin, svojem pa izrekamo iskreno sožalje!

— Občnega zbora Narodne strokovne zveze ni bilo! Iz razlogov, ki so izven moči pripravljalnega odbora, se ustanovni občni zbor Narodne strokovne zveze, napovedan za nedeljo pri Otu, ni mogel vršiti. Kdaj bo ustanovni občni zbor, bomo pravčasno javili.

— Avtorja članka »Občani« vabimo, da se zgleda pri našem stalnem poročevalcu. Anonimni dopisi romajo v koš!

Ives Milleres:

Brezvestni slikarji

Omer Malestroit jev stopil v trgovino s šestimi slikami pod pezdubo. Bil je nekoliko razburjen. Oscar Bonamy, ki se je njegovo z zlatimi črkami napisano ime iskalo nad vrati, ga je povabil, naj mu pokaže nekaj slik in slikar se je že videl bogatega.

Bonamy je prodal dečnike in popotne potrebšline. Bil je značilen in pošten trgovec. Imel je rdeča črna prijatelja žlahtne kapljice in dostojanstven trebušek mu je motel izpod telovnika kakor velik pirh. Umetnika je sprejel dobrodušno.

— Torej, dragi moj Malestroit, da vidi-mo malo vašo remek-dela.

Slikar je bil prinesel tri pokrajinske slike in tri prizore iz mrtve prirode. Trgovec se je takoj izgubil v pohvalah.

Pojavila se je njegova žena in tudi ona je pohvalila slike. Podobna je bila dragencu. Trojni podbradek je visel na njen široki vrat, toda iz tega bogastva nesa se je dvigal piščet glas.

Bonamy je pokazal s prstom na breg reke.

— Koliko? — je vprašal.

— Pet sto frankov!

— Pet sto frankov!

Trgovec z dečniki je dejal indignirano:

— Niti vprašati vas nočem po ceni drugih vaših slik, dragi Malestroit. Ker je ta najmanjša — sem mislil. Toda midva sva daleč od tega, da bi se pogodila...

— Zal mi je — je vzdihnil slikar. Že je pospravil slike, pa se je vmešala gospa Bonamy.

— Morda bi se pa našel način, da bi se pogodili? — je pripomnila dobrodušno. — Kaj, ko bi naju gospod Malestroit portretiral?

— Ah, ah! to je ideal — je pritrdil trgovec in se popraskal za ušesom.

— Ali ste že slikali portrete, gospod??

— Seveda, gospod Bonamy.

— A... koliko bi pa računali?

Slikar je spoznal, da mora spretno in umetniško obdelati morebitnega klijenta. Dvignil je torej glavo.

— Tako podkovan mož, kakor ste vi, gospod Bonamy, dobre ve, da zahteva portret mnogo podrobnega dela. Ne gre samo za to, da se doseže fizična podobnost. Morala podobnost ni nič manj potrebna.

— Da, da, razumem prijatelj, vi naglašate vrednost svojega blaga.

Slikar je vzkipel:

— Kako, gospod! Kaj morda ne veste, da je potreboval Leonardo da Vinci štiri leta, da je dovršil svojo Gicondo.

— Vi menda ne boste rabili štiri leta za najina portreta? —

— Upam, da ne, prepričan pa nisem — je odgovoril slikar.

V tem primeru bi rad vedel, koliko bi računali — je dejal Bonamy malo popuščajoč.

— Pet sto frankov.

— Pet sto frankov! Vidim, da ni kakor ne popustite od tega zneska.

— Eh, dragi moj, je posegla v barantanje gospa Bonamy — nikar ne barantajte z umetnikom. Pet sto frankov s potrebnimi popravili, kaj ne?

— Popravila! — je vzdihnil slikar, ki je že komaj zadrževal smeh. Seveda... naravno.

Drugi dan je začel portretirati gospo Bonamy, in takoj se je pokazalo, da bo delo zelo težko. Vrta dama je iztegnila vrat, da bi izginil njen trojni podbradek, ki ga je pa slikar vendarle naivno naslikal. Malo je manjkalo, da se ni onesvestila, ko se je ozrla na portret.

— Zdaj jasno vidim, gospod, da me niste poznali, ko mi je bilo dvajset let. Bi-le sem tako suha. Treba je bilo dragona zmanjšati na proporcije paža, zakriti tudi najmanjši sledove brčic, izpremeniti v angelški oval obraz antične Sibile. Nazadnje je bila gospa zadovoljna, potem je pa moral Omer Malestroit portretirati še njenega moža.

Poučen po prejšnjih izkušnjah, je smatrel slikar za najpomembnejše vprašati po navdilih. Model je bil čudovitošen. Zahteval je samo podobnost. Toda gospa Bonamy se je uprla takemu primitivnemu stališču.

— Zakaj sva naročila portrete, prijatelj moj? Zato, da bo imel eden izmed naju, če bi drugi umrl, stalno pred očmi idealno sliko drugega pokojnika. In mar ne odgovarja najina idealna slika podobi iz tistih srečnih časov, ko sva se spoznala in vzljubila?

Omer Malestroit je bil torej prisiljen temeljito zmanjšati na portretu trgovčev trebuh, dati njegovemu rdečemu obrazu zanimivo bledico in naslikati osvajaalne, kvišku štrleče rujave brke, ter izpremeniti trikot sivkastih kocin, priljubljenih pod trgovčevim nosom.

Nazadnje sta bila dva dovršena portreta postavljena v trgovčevi spalnici, tako da sta se gledala in slikar, ki je bil dobil svoj honorar brez barantanja, je mislil, da so je rešil vseh obveznosti. Toda že naslednjega dne je dobil od trgovčeve žene pismo, naj se zgleda pri Bonamiju.

— Glejte, dragi gospod, mi je dejala, čim je odprl vrata trgovine. — Zdi se mi, da je imel moj mož leta 1908, ko sva se vzela, živahnejši pogled od tistega, ki ste mu ga dali na sliki.

Omer Malestroit se je spomnil klavzule o popravilih in zato je pokorno naslikal dve beli piki na trgovčevi zenici.

Cez šest mesecev, ko je šel mladi Bonamyjeve hiše, ga je trgovka opazila in ga poklicala v trgovino.

— Pomislite gospod, jaz sem našla v omari samoveznico, ki jo je nosil Oscar na dan najine poroke. Če bi bili tako prijazni...

Slikar je bil prisiljen naslikati še samoveznico.

Minilo je zopet leto dni, ko je srečal na ulici vrnjo gospo Bonamy. Ni se ji mogel izogniti. Vzela je robec iz ročne torbice in je vsa objokana povedala, da ji je umrl mož.

— Da dragi moj možiček, v osmih dneh ga je pobrala težka hripa, tako hitro, da se niti prav zavedla nisem. srečna sem pa, da vas je naključje napotilo sem. Moja edina uteha v tej neščeti je ta, da se spominjam srečnih trenutkov, ki sva jih preživela z močnim. In pomislite, ko som listala oni dan po starem albumu, sem našla njegovo res zanimivo sliko. Bilo je pred vojno, ko sva gledala v mestnem gledališču »Veselo vdovo«. To sezono sva kar norala za dumajskimi valčki. Zato si je pustil Oscar rasti zalisce, kakor Franc Jožef... Usmilite se me, dragi gospod, in naslikajte na njegov portret še te zalisce, ki so mu tako dobro pristajali. Slikar je to pot zbežal, sicer bi bil počil v smeh.

Od tistega dne dvigne spoštovana vdova svoje mučniške oči proti nebu, kadar ji kdo govori o slikarjih:

— Nikar mi ne govorite o teh ljudeh — pravi s svojimi nebeškim glasom. — Drago sem morala plačati, da sem jih spoznala, ti ljudje nimajo srca, in pa... in pa... zaključil z globokim vzdihom. — zlasti jim zamerim, da ne opravljajo vestno svojega dela.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

znanko — Popustov za male oglase ne priznamo. Za pisarne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši mesek 8.— din

CEVLJE v modi in kvaliteti dobite v trgovini »EDO«

Prešernova 48. 14. T.

V NAJEM VZAMEM srednje ali manjše posestvo. Ponudbe na A. Kovalč, Lukovica 4, p. Brezovica pri Ljubljani. 569

MOSK

PRI ŽIVČNI SLABOSTI poskusite Okasa

Org. razv. 100 — 200 tablete v vsaki tabeli. Po vsaki tabeli literatura. Področje distribucije.

DELINI

Org. razv. 100 — 200 tablete v vsaki tabeli. Po vsaki tabeli literatura. Področje distribucije.

Ne pozabite obiskati GOSTILNO PRI MIKLIČU Tržaška 46

PUSTNO RAJANJE! Vina še vedno po nizki ceni! Belo dalmatinsko liter din 15

Črno dalmatinsko » » 15

dingač » » 16

čivček » » 14

čjutimertan » » 16

slivaneč » » 18

572

KIŠEJE

YUGOSLAVIJA

1943

male oglase

»Slov. Narodu«

kor so najcenejši

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši mesek 8.— din

KUPIM VALJČNI STOL

Ivanetič Franc, mlinar, Radoviči št. 31, p. Metlika. 556

NIKEI

niklaste anode, stare niklaste kazane, odpadke niklastih anod (starega denarja ne) kupim takoj ali zamenjam za prvovrstni nikel. Ceno in količino javiti Dragu Raduloviću, Beograd — Kralja Aleksandra 293, telefon 41129. 565

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši mesek 8.— din

SPOSTOVANE GOSPE!

Velika noč se bliža. Prodajam poceni ženske umjene čevlje firterlice. I. a močne, velikosti 35, 36, 37, 41, 42. Črne, drap in rjave par din 120 plus pošta 12 — samo dokler traja zaloga. Prodaja firma GROZDIČ, Bje-lovat. 557

KOVASKO ORODJE

v dobrem stanju prodam, ev. oddam v najem prometno kovasko delavnico. Simon Znidar, Cirkovci, Ptuj. 566

DOLGO STAROST

BOSTE UČAKALI, če boste uživali medicino, ki razkara škodljive kilce, pospešuje prebavo in odstranjuje razne blatoške motnje.

»AMERIKANA MEDICA«

iz MEBARNE, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 13. T.

Kako sem odstranila svoje gube

ko se odrekli ko-

smetilni specialisti in takovani od-

stranjevalci gube.

Indokina žitnica Daljnega vzhoda

Zakaj je prišlo do oboroženega spopada med njo in Siamom

Vkorakanje angleških čet v pristanišče Indokine Hajfong

Francoska Indokina je izredno bogata dežela, preprežena s rekami in prekopmi. Kamor se ozre oko povsod vidi sama riževa polja, povsod bogato namakana zemlja. Žitnica daljnega vzhoda. Reka Mekong se razliva med riževa polja v široki delti. Vode, ki jih prinaša iz pogorja Junana v južni Kitajski, se vaje mimo glavne mesta Saibuna v močvirnatu morje. Mekong je glavna reka Indokine, ona prinaša in odnaša francoski državi velika bogastva.

Glavno mesto Saibun ima veliko moderno letališče. Tam pozdravijo letalo nagl Anamiti. Od vseh strani prihite z velikimi glinastimi posodami in tekmujejo med se-

boj kdo bo smel polniti posode s bencinom. Indokina hrani v sebi mnogo zgodovinskih in arhitektonskih znamenitosti, malo katera dežela ima toliko draguljev prastarega stavbarstva, ki jih še noben arhitekt ni mogel prekositi. Eno največjih znamenitosti Indokine je svetovni znan hram Angkor Vat v džungli.

Angkor Vat, eden izmed spomenikov kulture stare Kambodže, ogromna stavba, kamor se je že zagrizla džungla, je pač vreden ogleda. Globoko v džungli stoji ostanek mogočnega budističnega hrama, čigar umetniški zakladi, prekrasni okraski, bas reliefi, množica starih napisov, čigar umetnine je ščitil pred tatovi

nad 3,5 km dolg zid. Ne bo jih pa mogel zaščititi pred džunglo, če ne bo postala dovolj odločna človeška obrambna roka. Angkor Vat leži v pasu Kambodže, ki jo zahteva sedaj Siam, opirajoč svoje zahteve na zgodovinske pravice in uspehe svoje vojske. Z letalom se seveda ne da priti do tega slovečega hrama.

Indokina je pa tudi izredno bogata na divjačini. Nikjer na svetu menda ni toliko divjadi na vsakem kvadratnem kilometru, kakor v vzhodnem kotu francoske Indokine v Annamu. Glavno mesto Annama, eno najbogatejših pokrajin Indokine, je Tourane. Annamski cesar je izročil leta 1925 vse pravice francoskemu vrhovnemu rezidentu, sam si je pa pridržal samo odločitev v zadevah kulta, plemstva in sporov o časti. Največja francoska država v Aziji Indokina je zrasla s priključitvijo Annama, ki meri 150.000 km² na 737.000 km² in nad 20.000.000 prebivalcev. Zemlja Indokine je kot rečeno zelo rodovitna, dežela ima ogromne, krame gozdove, mnogo v zemlji ležečih narodnih bogastev in visoko razvito poljedelstvo. Leta 1907 je Francija pritrdila na Siam, ki ji je moral odstopiti okraje Batambag, Siemreab in Si-sophon. Ti trije kraji so bili priključeni Kambodži, poleg tega se je pa nekoliko povečala tudi pokrajina Laos na račun Siamu. Ta teritorialna pridobitev pa Franciji ni prinesla znatnejše koristi, čeprav so videli Francosci v nji velik strateški pomen. S priključitvijo treh okrajev Siamu k Indokini, se je začela napetost med obema deželama in iz tega se je razvil nedavni oboroženi spopad, ki se zdaj likvidira z dnevnimi pogajanja v Tokiu. Siam zahteva nazaj svoje pokrajine. Odločilno besedo o tem sporu pa ima Japonska.

400 kitov uničenih

Nedavno se je vrnila z Grönlandije domov ekspedicija danskih ribičev, ki so lovili tam polenovke. Doživeli so nekaj izrednega, ko je plula njihova ladja po časi naprej, da bi ne zavozila v mino, ki bi jo utegnili zarzesti v bližini Grönlandije morskotok, so nasenkrat zagledali pred seboj na vodi ogromno oljnatu liso. Ko je zavozila ladja v njo so ribiči pobrali iz morja nekaj olja in ugotovili, da gre deloma za nafto, deloma pa za ribje olje. Ko so nadaljevali pot po morju še drugi dan, so našli na vodi ostanke razbite ladje.

Pozneje so pa našli ribiči v morju še

mrtvega kita, toda glavno presenečenje jih je šele čakalo. Ko je prodrla ladja skozi ledeno skorjo so zagledali ribiči v morju še več mrtvih kitov. Končno so jih našli blizu štiristo. Vse kaže, da se je v tem delu morja potopila nafta prevažajoča ladja. Najbrž je zadel na mino in nafta se je razlila ter zastrupila kite. Nekateri kiti so se razpadali, tako da je njihova mast pomešana z nafto. Drugi, ki so bili zamrznili v ledu, so bili pa še dobro ohranjeni. Se vedno je pa zagonetka, kako se je moglo pojaviti v enem delu morja okrog 400 kitov, ki so sicer dokaj redki. Eni mislijo, da jih je privabil od daleč vonj po nafti, kakor privabi mačke bencin. Če je ta domneva pravilna, so se kiti z nafto opijali.

Vzorno delo škofjeloških Kolašic

Podružnica šteje 273 rednih in 35 ustanovnih članic ter 4 dobrotnice

Škofja Loka, 24. februarja. Kljub hudim časom je bilo delo škofjeloških Kolašic jugoslovanskih sester zelo plodno. To je pokazal tudi 17. letni občni zbor, ki je bil ob lepem udeležbi sester v turek popoldne v gostilni pri Homanu. Uvodne besede je spregovorila predsednica A. Ljuba Lendovska, katere nagovor je bil poln iskrene, materinske ljubezni do ubogih in pomoči potrebnih. Sestre so predvsem počastile spomin umrlih. Antonije Kostreje in Tilke Pecherjeve, njih spomin pa je veljal tudi nepozabni s. Franji Tavčarjevi. Predsednica je naglašala, naj bodo uspehi dela v zadostneje in pogum, drugim pa v izpodbudo! Časi so čedalje hujši, zato bo pomoč KJS čedalje bolj potrebna. Sestre naj dviga misel, da ni plemenitejšega dela, kakor pomagati revežu pa najsi je to otrok ali starček. Potem, ko je zbor izrazil svojo vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vel. kraljici Mariji, so podale društvene funkcije izbrana poročila, iz katerih je bilo jasno razvidno, da KJS v Škofji Loki marljivo deluje.

»Delo je bilo tiho, a uspešno,« tako je naglašala s. Vanda Jercogova, tajnica kolašic. Podružnica šteje 273 rednih članic, 35 ustanovnic in 4 dobrotnice. Stotaki so prišli v blagajno s prodajo zelenih in polozelenih oljk. Poleg raznih daril, članarine in prostovoljnih prispevkov so bili to edini viri dohodkov, ki so omogočili človekoljubno akcijo. Ta pa je bila potem na široko razpredena. Kolašice so obdarovale revne družine in ostarele z moko (203 kg), na pomoč pa so prisloile večkrat tudi materam, ki so bile v stiski starčkom. Onemoglim, obolelim itd. Odposlali se je

prispevek za rešitev Aškerčeve domačije, nadalje Zajednici doma in meščanske šole, šolski kuhinji, Uniji za zaščito dece, za zimsko pomoč pa je dalo Kolo 600 din. Glavno delo je bilo osredotočeno na prireditvi božičnice, ko je bilo obdarovanih 167 otrok z blagom za obleke in perilo, s klobuki, nogavicami, rokavicami in s pecivom. Bil je prisen praznik, ko je prejela mladina darove... S tega mesta gre ponovna zahvala škofjeloškim, zlasti poslovnim krogom, ki so akcijo pravilno razumeli in jo podprli. Dokaj gorja so olajšale sestre same s svojimi sredstvi, kjer so videle, da je pomoč potrebna.

Izdatkov je imelo Kolo skoraj 10.000 dinarjev! Blagajna je bila v skrbnih rokah s. Vide Horvatove. Darila za božičnico so vrgla 3204 din, kar je obenem dokaz, kako je odgovorila Škofja Loka na neumestnem izpad, ki ga je bilo deležno Kolo za svoj trud! Kolo bo tudi v bodoče stopalo po dosedanjih preizkušnih poteh. Potem ko je bila na predlog s. Marice Ustarije sprejeta razrešnica, je bil izvoljen odbor, ki so stopile vanj dosedanje sestre, na novo pa so bile pritegnjene v odbor s. Ottilija Brezgarjeva soproga sreskega načelnika, Jožica Savnikova, soproga trgovca, in Dragica Masterlova, soproga industričarja. Lepemu obnemu zboru je iskreno čestitala odposlanica osrednjega odbora s. Bela Šubkveva, katere izpodbude besede so naletele na največje pozornost.

Mnogo pobud in misli je bilo izrečenih pri slučajnostih. Živahna razprava je pokazala, da idealizem naših sester ni prave popustil. Nasprotno, še z večjo verno žele pomagati trepetu bližnjemu.

Dvořakova »Rusalka« obnovljena

Močan uspeh ene najkrasnejših slovanskih oper

Ljubljana, 25. februarja. Z deloma novo razčistitvijo partij smo dobili smot Dvořakovo operno lirčno pravljico, ki je že dolgo tudi v Ljubljani ena najljubših slovanskih glasbenih umetnin prav izjemnega čara.

Odveč je torej pisati o krasotah »Rusalk«, ki sta jo ustvarila dva velika pesnika, Jaroslav Kvapil in Anton Dvořak. Resnica je, da nosi ta opera čudovit značaj neke umetniške-arištokratske in jo more polno razumovati in do dna uživati poslušalstvo posebne tenkočutnosti in tenkočutnosti.

Kdor ne najde odnosa do te tonske in besedne preleste poezije in ne občuti tragike, ki mu kaže borbo čiste duhovne ljubezni s polno strastnostjo, je pač siromak. Tem bolj razveseljivo je torej dejstvo, da je naše premiersko občinstvo prejelo uprizoritev Rusalka s toliko naravno vidno naslado in globokim pojmovanjem. Nabito polno gledališče in živahno poskovanje po vseh dejanjih sta bila ponovna dokaza, da se je okus naše publike dvignil na stopnjo, ki dovoljuje operni umetnosti, da uprizarja vobče tudi novosti najbolj subtilne lepote in največjega duševnega bogastva.

Dirigent N. Štirof se je ponovno strastno zavzel za tim popolnejšo izvedbo v pevskem, še posebno pa v orkestralnem pogledu, režiser C. Debevec je obnovil svojo zgledno uprizoritev, vodja zboru Simonič je dognal sposobnosti mešanega in samostojno sodelujočega ženskega zboru, dekoracije V. Skružnjaka pa dajejo čedni krajini in njeni pravilni nočni poetičnosti najbolj avtentičen in prekrasen okvir.

Tako je žela nova uprizoritev »Rusalk« zopet močan, vesplošno zadovoljujoč umetniški uspeh, ki je bil tem globlji, v kolikor je bila zasedba partij še boljše kakor zadnja in v kolikor je bila naslovna uloga Rusalka po Heybalovi pevski in igralski še više dvignjena in še topleje podajana.

Kajti Heybalova je pevski tako odlična, tudi zunanje, posebno mimično in igralsko izvrstna, da je s svojo kreacijo v celoti

nadkrilila vse Rusalka, ki smo jih kdaj slišali na našem odru.

Gostičev princ je ena vrhunskih stvaritev njegovega ogromnega repertoarja. Pel je z neko lahkonostjo, topilno in prisrčnostjo, ki je kazala, da mu je uloga prav posebno prikladna.

T. Laboševa je bila nova tuja knežna, zunanje zelo ustrezna, in igri prepravevala in v vsem nastopanju učinkovita. V kolikor se giblje partija v mezosopranski legi, je pevski prijetna; toda, žal njen izgovor besedila je še skoraj docela nerazumljiv in zvok večine vokalov še napen. Tu je treba delati.

Tudi izgovor Kogejeva v partiji Ježibaba je čudno nejasen in često nerazumljiv. Ali tiči vzrok v besedilu ali v načinu petja, naj določi dirigent. V ostalem je njena kreacija ostala na svoji višini, J. Betetto je pel povodnega moža z zrela svojo pevsko umetnostjo, predvsem lirčno, sladko čustveno in s premišljeno lepoto.

Prav dober gozdar je Sladoljev, pevski svež, igersko živahen in v izgovoru uprav vzgleden. Kuharček je Barčičeva, zlasti v igro in svojo osebnostjo prav ustrezno. Popolnoma so se uveljavile gozdarje vile, Vidaličeva, Ivančičeva in Poljanarjeva ter so bili njih spevi s primerno plesno igro zelo lepi. Vnoveč se je izkazal Rakovec kot lovec v ozadju.

Ker so orkester, zbor in balet takisto storili vse svoje najboljšje, je bila predstava v vsem ne le polno zadovoljujoča, temveč naravnost odlična in izjavajoča iskreno priznanje.

Nenavaden hotel

Italijanski tisti priobčujejo sliko gotovo najbolj nenavadnega hotela na svetu. Stoji na prelazu Svetega Jakoba ob italijansko švicarski meji in sestoji iz dveh — železniških voz, namreč jedilnega in spalnega voza. Ta dva voza pa ne stojita preprosto na tleh, temveč na štirih do pet metrov visokih betonskih slopih. Za hotelom se dviga veličasten gorski masiv.

300 letnica barometra

Osnovno idejo tega važnega izuma je treba pripisati Vivianu

Ceprav se omenja v fiziki leto 1643 kot rojstno leto barometra, vendar je treba pripisati osnovno idejo Vivianu, možu iz Galilejevega kroga. On je prišel na misel barometra 1641, torej pred 300 leti. Že od davnega starega veka znano vsesavanje vode s črpalko, se je skozi ves srednji vek utemeljevalo po naziranjih grškega filozofa Aristotela tako, da se narava upira takozvanemu brezraznemu prostoru, kar se imenuje v znanosti horror vacui. Ko so pri neki vodni napravi v Italiji ugotovili, da se voda v črpalki do dolgo sesalke ne dvigne nad 10 m, je izrazil Galilej mnenje, ki se nam zdi zdaj močno naivno, da ima namreč odpor narave proti brezraznemu prostoru svoje meje.

Tako tudi ta učenjak ni mogel imeti jasnega pogleda, ker se je krčevito oklepal Aristotelovih nazorov. Italijanski fizik Evangelista Torricelli (1608 do 1647), je poskusil v prvi vrsti doseči to, da bi bil ves proces dostopen lažjemu in boljsemu opazovanju. 10 m dolga neprozorna in težko dostopna sesalna cev naj bi bila nadomeščena z lažjim načinom opazovanja na poskusni mikli. Torricelli je prišel do pravega zaključka, da mora isti vzrok, ki drži v sesalni cevi črpalke vodo v višini 10 m, držati tudi 13,5 krat težje živo srebro v tolikokrat manjši višini.

Pri poskusu se je pokazalo, da je v pri-

bližino 1 m dolgi do vrha z živim srebrom napolnjeni stekleni cevki, postavljeni navpično v živo srebro, pade stolpec istega do višine 76 cm nad njegovo gladino. Nad stolcem živega srebra je ostal brezračni prostor »Torricelijev vacuum«. In Torricelli je kaj kmalu spoznal pri kolebajoči višini živorebrnega stolca, da določa pritisk okoliškega zraka na gladino živega srebra v posodi, kamor je bila cevka postavljena, višino živorebrnega stolca. Nekaj let pozneje in sicer 1648 je francoski učenjak Ferrier opazil, da je bil stolpec živega srebra v barometru vrh 1465 m visoke gore Puy de Dome za 8 cm nižji, kakor ob vznožju 470 m nad morsko gladino. S tem je bil prvi jasno dokazan zračni pritisk za vremenske napovedi, odnosno za vremensolovje sploh, je bil leta 1850 živorebrni barometer zamenjan za aneroidom.

Zelo važen za fiziko je seveda vacuum v Torricelijevi praznoti. To je morda najpopolnejši vacuum, kar jih more doseči človek. Šele leta 1857 se je posrečilo Gaislerju izdelati na temelju tega pojma živo-srebrno zračno črpalko in z njeno pomočjo po njem nazvano cevko. Tako je bila odkrita pot k izdelovanju brezračnih steklenih cev, a te so bile pogoj za izum električne žarnice, katodnih in röntgenovih cev ter žarnic naših radijskih aparatov.

ko je izračunal, da ima blizu 50 filmskih zvezd lastne kopalne bazene. Vsak dan igrajo tenis. Nad 100 filmskih igralcev je včlanjenih v veslaških klubih, 137 jih je v atletskih klubih in 69 jih ima lastne trenerje. 21 filmskih igralcev ima lastne telovadnice, nad 200 jih vodi redno telovadit k učiteljem telovadbe. Telovadnicno društvo Paramount poseđa povprečno 40 filmskih igralcev in igralke.

Claudette Colbertova je gotovo ena redkih izjem med filmskimi igralkami, ker mora vsak dan skrbeti, da se prevede ne zredi. Vsak dan popije dve časi mleka, mnogo se giblje na soncu, igra tenis in se sploh pridno ukvarja s sportom. Heather Angelova ima enake preglevice kakor Colbertova. Tudi ona je neoprestano v nevarnosti, da se prevede ne zredi. In odkrila je, da so sončne kopeli izborna sredstvo za pospeševanje prebave.

V besedah dr. Spangarda utegne biti mnogo resnice. Vendar se pa ne zde povsem prepričljive. Slišali in čitali smo preveč primerov o filmskih zvezdah, ki so si izpodkopali zdravje z napornim delom in dieto, ker so morali skrbeti, da se niso preveč odedelali.

Zgodovina negorljivega filma

Od 1. aprila lanskega leta je v Nemčiji dovoljeno izdelovati samo negorljive filme. Že skoro 40 let od začetka kinematografije se uporablja v vseh kinematografih sveta normalen pozitiven kinofilm 35 mm širine iz lahkega gorljivega nitrofilma, ki ima na vesti že sto in sto človeških žrtev. Zato so se začeli razmeroma zgodaj poskušati z izdelovanjem negorljivega filma. Mnogo dela so opravili na tem polju tudi nemški učenjaki. Že leta 1908 so začeli v veliki tovarni za sirove filme podjetja Agfa v Wolfenu pri Bitterfeldu z izdelovanjem varnega filma, toda samo ozkega formata. Tega filma niso mogli uporabljati v večji meri tudi zato, ker je njegova mehanska odpornost razmeroma majhna.

Ko je prišlo končno na mednarodnih konferencah v letih 1931, 1935 in 1938 do normalizacije formata varnega filma, so nemški tehniki nadaljevali izpolnjevanje trpežnosti negorljivega filma. Glavno delo je bilo opravljeno v letih 1936/37 na pobudo državne filmske zbornice. Na njeno pobudo so takrat praktično preizkusili tri velike filmske tovarne Agfa, Kodak in Zeis Ikon 450.000 m negorljivega pozitivnega filma. Poskusi so bili zaključeni s preizkušanjem 1.500.000 m filma.

Razen v Nemčiji se dela na polju varnega filma največ v Franciji, ker je bilo v pariški svetovni razstavi leta 1937 dovoljeno vrtni samo filme na negorljivem materialu.

zatrjeval gospe Glaveevi, da nikoli ni odprl omarice dr. Wakefielda.

Alison je obmolnila in uprla pogled v svojo sestro. Beatrice je zadržala in trajalo je nekaj časa, preden je vse razumela. Potem je pa strahno prebledela.

— To je izključeno, — je vzdihnila.

— Bojim se, da je to možno, — je dejala Alison. — Šele zdaj mi je šinila v glavo misel, da je tudi to možno. Če je vedel, da bi se mogla ti izmuzniti, da bi imela srečen dom... mislim, da bi bil zmožen vsega, samo da bi to preprečil. Morda se je bal, da bi pismo ne zadostovalo. Zlasti če bi jaz siru Batcheloru dokazala, da je njegova vsebina izmišljena. Istega večera, ko je bil Henry zadnjič pri nas, je bil oče na vrhu.

— Ali si ga videla? — je vprašala Beatrice s tihim, drhtečim glasom.

— Opazila sem ga, kako se je skrival v grmovju pod okni. Prav v trenutku, ko sva pisala s Henryjem za novine vest o tvoji zaroki. Najbrž me je videl, morda je slišal tudi najin pogovor... Morda je šel za Henryjem, da bi govoril z njim med štirimi očmi in...

— Saj vendar ni mogel imeti s seboj strupa!

— Nekoč mi je dejal, da nosi vedno s seboj strup, ker se mu zdi življenje tako nezmožno, da bi si ga lahko vsak hip končal. — je dejala Alison. — Ali se ne spominjaš? Govoril je o tem nekoč, ko se je spominjal matere in njene preteklosti.

— Obe sestri sta se spominjali teh strašnih očetovih besed.

— Torej omarica je bila tu. Če je prišel takrat popoldne domov, preden sva pričakovali in če je slišal najin pogovor s Henryjem, iz katerega je zvedel, kaj se pripravlja... Beatrice, tega sem se vedno bala, in zdaj, ko rodbina v Broadbendu ve za to omarico, morava obvestiti policijo.

— Oh, Alison, — je vzdihnila Beatrice, — kako bo Noel trpel, če je to res in če se dokaže.

— Da, — je pritrčila Alison. — To bo zanj hud udarec. Hotela sem ti to prihraniti. Ker pa drugi že vedo za omarico...

— Ali je v nji cianovodik? — je vprašala Beatrice plaho.

— Ne vem, morda je.

— Če je storil to moje oče, moram poslati denar nazaj rodbini siru Batchelora.

Gospa Evansova je vstala in si popravila lase.

— Če ga je zastrupil oče...

— Ali se še nisi dotaknila tistih vrednostnih papirjev?

— Ne morem razpolagati z njimi, dokler ne bo vse pojasnjeno. Zdj, ko se je zasukala stvar tako, mislim, da bo najbolje, če jih anonimno pošljem Noelu. Nikoli ne bo zvedel, kdo mu jih pošilja...

— Jaz bom pa vedela, da...

— Ne pošiljaj jih še, — je dejala Alison hitro.

— Henry je želel, da bi obdržala tistih deset tisočakov Beatrice, da bi mogla biti prosta...

— Dal mi jih je za balo, ker je vedel, da nimam ničesar, kar bi mogla prinesiti v zakon, — jo je popravila Beatrice.

A. E. Fielding

Črna mačka

prinaša srečo

Roman

Vsi so jo zdaj gledali. Nica ji je celo položila roko na ramo. Eva je stopila korak nazaj.

— Ne počutim se dobro. Ko pridem domov, ležem takoj k počitku. Pojdite naprej, prosim. Takoj pridem za vami.

Toda Phyllis je ostala pri nji. Oprostite, da ostanem z vami. Tako izmučeni se mi zdite, Ali vam ne morem pomagati?

Eva jo je prišla pod roko. — Nič hudega mi ni. Le včasih mi šine v glavo misel, kakšne muke mora prenašati tisti, ki je umoril siru Batchelora. To mora biti res grozno.

— Ne razumem vas, — je dejala Phyllis.

— Če je siru Batchelora nekdo zastrupil, sem prepričana, da mu mora biti zdaj zelo težko, ko vidi, kako smo vsi na njegovi... ali njeni sledi.

Ko so vsi odšli, je stala Alison nekaj časa nepremično naslonjena na vrata. Videti je bila zelo utrujena. Stala je še vedno tako, ko se je njena sestra vrnila.

51

— Kaj je s teboj, Alison? Ali se je kaj zgodilo? Ali se počutiš slabše?

Alison je stopila k naslanjaču pri mizi in sedla nanj.

— Beatrice, nekaj ti moram povedati... Ne bilo bi prav, če bi ti ne povedala, kakšna nevarnost nam preti...

— Ali hočeš reči, da je policija zvedela za tisti denar in da bi jo morali obvestiti o tem?

— Oh ne, ne. To je mnogo hujše. Mislim, da se mreža okrog nas zapira.

Beatrice je prestrašeno gledala sestro. Ni pa razumela, kaj misli.

— Veš, tisto anonimno pismo, ki sem ga sežgala, — je nadaljevala Alison.

— Da, kolika škoda, da...

— Nobene škode, Beatrice. Oče je pisal tisto pismo.

Beatrice je molčala. Iz njenih oči sta pa odsevala groza in razumevanje.

— Vsak poznavalec pisave bi to dokazal.

— On je pisal tisto pismo...

Beatrice je čakala.

— Če bi se pismo našlo, bi nama oče ne prizanesel in tudi naju bi zapletel v to kašo, — je nadaljevala Alison. Bolestno ljubosumen je, toda ne iz ljubezni. On hoče, da bi trpeli... zaradi matere.

Govorila je z zelo tihim glasom. Beatrice je prikimala.

— Mislim, da ni ostal samo pri pisanju, — je zašepetala Alison. Mislim, da je samo hlinil, ko je